

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Kriminalita dětí a mladistvých u vybraného územního odboru Policie ČR
Aneta Jelínková

Bakalářská práce
2019

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aneta Jelínková**
Osobní číslo: **E160076**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa: Ekonomika pro kriminalisty a cel-
níky**
Název tématu: **Kriminalita dětí a mladistvých u vybraného územního odboru
Policie ČR**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se soustředí na popis problému kriminality dětí a mládeže u vybraného územního odboru Policie ČR. Cílem práce je formou případové studie soustředit a analyzovat statistiky této kriminality a analyzovat příčiny, které tento druh kriminality způsobují.

Osnova:

- Rešerše informačních pramenů.
- Pojem kriminality dětí a mladistvých.
- Analýza příčin kriminality dětí a mladistvých u vybraného územního odboru Policie ČR (případová studie).

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 35 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

HULANOVÁ, L. Internetová kriminalita páchaná na dětech. Praha: Triton, 2012. 224 s. ISBN 978-80-7387-545-9.
JELÍNEK, J. Trestní zákoník a trestní řád. Praha: Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
MARTÍNEK, Z. Agresivita a kriminalita školní mládeže. Praha: Grada Publishing, 2009. 152 s. ISBN 978-80-247-2310-5.
MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. Praha: Portál, 1998. 336 s. ISBN 80-7178-226-2.
NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. Kriminologie. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2001. 422 s. ISBN 80-86432-08-4.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Mgr. Bohuslav Pernica, Ph.D.
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání bakalářské práce: 3. září 2018
Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2019

doc. Ing. Romana Provozňáková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 3. září 2018

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.4.2019

Aneta Jelínková

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat panu Ing. Mgr. Bohuslavovi Pernicovi, Ph.D. za odborné vedení, pomoc a cenné rady při zpracování bakalářské práce. Mé poděkování patří též plk. JUDr. Blance Matějů a celému kolektivu územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře za poskytnutí informací a odborné literatury ke zpracování praktické i teoretické části bakalářské práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé své rodině a kamarádům, kteří mě při zpracování této práce podporovali.

ANOTACE

Bakalářská práce se věnuje rozboru kriminality dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora. Pomocí diachronní analyticko-deskriptivní studie vývoje kriminality dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora v období 2008–2018 bylo ukázáno, že kriminalita dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora klesá. Pokles byl způsoben zlepšenou ekonomickou situací a poklesem rozvodovosti.

KLÍČOVÁ SLOVA

Delikvence, dítě, kriminalita, mládež, mladistvý, pachatel, trestný čin

TITLE

Child and youth crime in a selected Czech constabulary

ANNOTATION

The Bachelor thesis focuses upon analysis of child and juvenile delinquency in the Kutná Hora district. Using diachronic analytical-descriptive case study development child and juvenile delinquency in the Kutná Hora district within 2008–2018, we indicated a significant drop in child and juvenile delinquency in this district. This decline was caused by both an improving economic situation and a decreasing divorce rate.

KEYWORDS

Delinquency, child, crime rate, youth, juvenile, perpetrator, a crime

OBSAH

ÚVOD	11
1 Kriminalita, děti a mladistvý.....	12
1.1 Kriminalita v České republice	12
1.2 Děti a mladistvý a jejich odpovědnost za trestné činy	14
1.3 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže	18
2 Trestná činnost	22
2.1 Trestná činnost dětí a mladistvých.....	22
2.2 Trestná činnost páchaná mládeží na mládeži	30
3 Kriminalita dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora (případová studie)	33
3.1 Plán případové studie	33
3.2 Trestná činnost v okrese Kutná Hora	34
3.3 Kriminalita nezletilých a mladistvých v okrese Kutná Hora.....	38
3.4 Příklady trestné činnosti dětí a nezletilých v okrese Kutná Hora.....	43
ZÁVĚR	45
Použitá literatura.....	46

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Počet mužů a žen páchající trestnou činností v ČR v letech 2008–2017.....	13
Obrázek 2: Struktura obyvatel podle pohlaví v ČR v letech 2008 a 2017.....	14
Obrázek 3: Vývoj jedince od narození do dospělosti s působícími vlivy.....	14
Obrázek 4: Souvislost sociálně patologických jevů a delikventní činnosti.....	17
Obrázek 5: Struktura trestné činnosti dětí v ČR v letech 2008–2018.....	23
Obrázek 6: Počet dívek a chlapců v ČR páchajících trestnou činností v letech 2008 a 2018.....	24
Obrázek 7: Vývoj trestných činností dětí v ČR (přepočteno na 100 000 dětí) v letech 2008–2018.....	25
Obrázek 8: Středočeský kraj-okres Kutná Hora.....	34
Obrázek 9: Mapa kriminality v krajích ČR v lednu 2019.....	35
Obrázek 10: Mapa kriminality v územních odborech Policie ČR v lednu 2019.....	36
Obrázek 11: Počet obyvatel v okrese Kutná Hora v letech 2008–2017.....	36
Obrázek 12: Struktura obyvatel v okrese Kutná Hora v letech 2008 a 2017.....	37
Obrázek 13: Trestná činnost v okrese Kutná Hora letech 2008–2017.....	38
Obrázek 14: Trestná činnost dětí na území územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře v letech 2008–2017.....	39
Obrázek 15: Trestná činnost dětí v okrese Kutná hora v letech 2008–2017.....	40
Obrázek 16: Majetková a násilná trestná činnost dětí v Kutné Hoře v letech 2008–2017 ..	41
Obrázek 17: Rozvodovost a nezaměstnanost v okrese Kutná Hora v letech 2008–2017	42

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Počet trestných činů v ČR v letech 2008–2017.....	12
--	----

SEZNAM ZKRATEK

ČR	Česká republika
MV	Ministerstvo vnitra
Tr. zák.	Trestní zákon

ÚVOD

Kriminalita je celospolečenský problém, jehož specifickou součástí je kriminalita dětí a mládeže. Nejinak tomu je i v regionu Kutnohorska, ze kterého pocházím, a proto jsem si zvolila za téma mé bakalářské práce analýzu kriminality dětí a mladistvých u územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře. **Cílem bakalářské práce je formou případové studie soustředit a analyzovat statistiky této kriminality a analyzovat příčiny, které tento druh kriminality způsobují.**

Práce je členěná do tří kapitol. Pro správné pochopení dané problematiky jsou v první kapitole vysvětleny pojmy kriminalita, děti a mladistvý; odpovědnost dětí za trestné činy a faktory ovlivňující kriminalitu dětí. Druhá kapitola obsahuje analýzu vývoje trestné činnosti dětí a mladistvých v ČR za období 2008–2018. Zabývá se také trestnou činností páchanou mládeží na mládeží. Poslední kapitolu bakalářské práce tvoří případová studie, ve které se analyzuje kriminalita dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora za období 2008–2018.

1 KRIMINALITA, DĚTI A MLADISTVÝ

K analýze kriminality dětí a mládeže u vybraného územního odboru Policie České republiky v podobě případové studie lze přistoupit jen tehdy, pokud známe obsah pojmů kriminalita a operacionalizaci pojmu děti a mládež v prostředí České republiky.

1.1 Kriminalita v České republice

V otázce vymezení pojmu **kriminalita**, se většina kriminologů shoduje v tom, že kriminalita znamená množinu všech trestných činů, které jsou definovány v zákoně a jsou spáchány kýmkoli, tedy i osobou, která ještě není trestně odpovědná. Jedná se tedy o protispolečenské chování jedinců, které by mělo být potrestáno. [14]

Martínek [12] uvádí, že podle jeho názoru dnešní děti nepřicházejí na svět horší, ale právě nevhodná výchova, nedostatek porozumění a uspěchanost dnešní doby dělá to, že nejsou schopni se poprat s každodenní realitou. Nedokáží řešit náročné životní situace a ve snaze překonání obtíží sklouzávají k sociálně patologickým jevům. Jedním ze závažných sociálně patologických jevů v dnešní době je právě kriminalita, která je páchána všemi věkovými kategoriemi.

Množství trestných činů, které páchali děti, nezletilý, mladistvý a ostatní dospělí od roku 2008 do roku 2017 v České republice je znázorněno v tabulce č. 1. Kolonka děti není součtem nezletilých a mladistvých, protože jeden přestupek mohou spáchat oba a byl by započítán duplicitně.

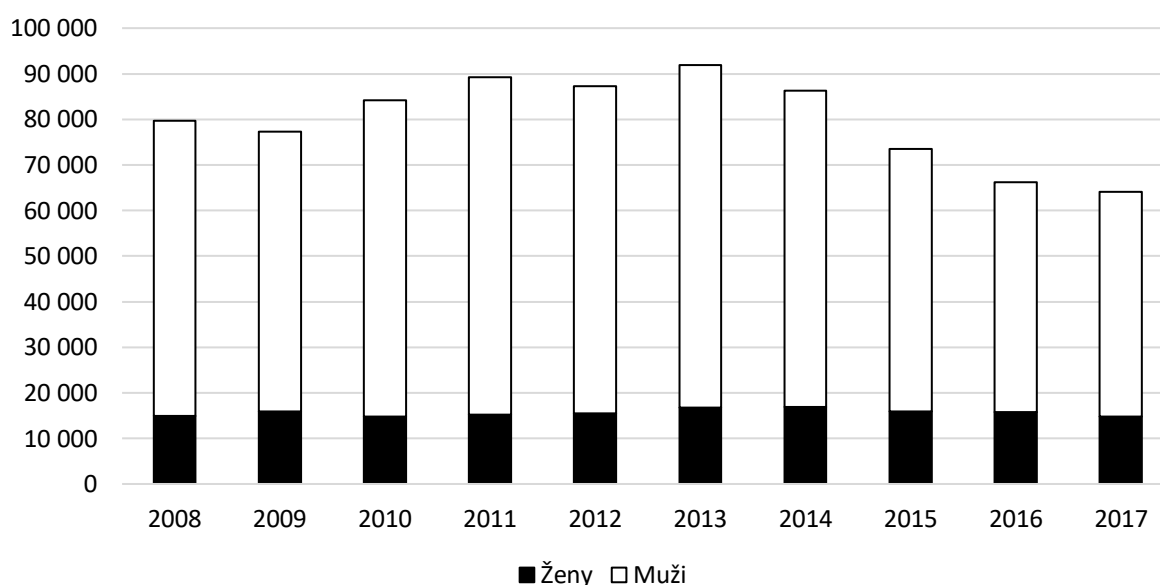
Tabulka 1: Počet trestných činů v ČR podle skupin pachatelů v letech 2008–2017

	Děti	Nezletilý	Mladistvý	Ostatní	Celkem
2008	8 089	2 501	6 040	63 068	79 698
2009	4 913	2 136	5 808	64 383	77 240
2010	6 171	1 478	4 913	71 629	84 191
2011	6 374	1 533	5 086	76 295	89 288
2012	5 528	1 369	4 365	76 013	87 275
2013	4 638	1 225	3 604	82 502	91 969
2014	4 234	1 225	3 121	77 718	86 298
2015	3 664	1 225	2 546	66 136	73 571
2016	2 861	1 006	1 977	60 306	66 150
2017	2 866	995	1 985	58 215	64 061

Zdroj: [22]

Z tabulky č. 1 vyplývá, že celkový počet trestných činů v České republice klesá. V roce 2008 bylo u dětí zaznamenáno 8 089 případů trestné činnosti. V porovnání s rokem 2017, kdy bylo zaznamenáno 2 866 trestných činů páchaných dětmi se počet trestných činů snížil o 5 223 činů. U nezletilých ve stejném časovém rozmezí ubylo 1 506 trestných činů a u mladistvých tento počet klesl o 4 055 trestných činů. U kriminality dospělých, jak je z tabulky č. 1 patrné to už tak jednoznačné není. Od roku 2008 do roku 2013 kriminalita stoupá a až od roku 2013 do roku 2017 klesá. Nejméně trestných činů spáchaných dospělou osobou bylo zaznamenáno v roce 2017.

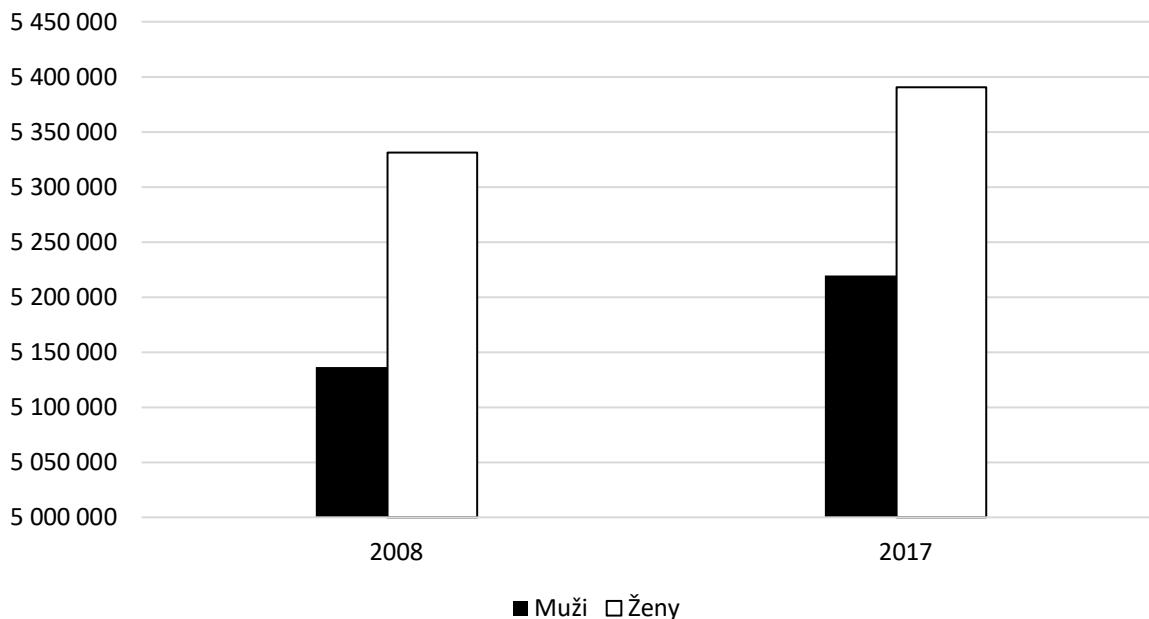
Při vymezení toho, kdo páchá trestnou činnost je ovšem také zapotřebí rozlišit pohlaví. Počet mužů a žen páchající trestnou činností v ČR v letech 2008–2017 je zobrazeno na obrázku č. 1.

Obrázek 1: Počet mužů a žen páchající trestnou činností v ČR v letech 2008–2017

Zdroj: [24]

Z obrázku č. 1 je patrný nepoměr kriminality, kterou páchají muži a kterou páchají ženy. Ženy jsou pachatelky okolo 15 000 trestných činů ročně, zatímco muži páchají okolo 65 000 trestných činů ročně. Z toho vyplývá, že většinu trestných činů páchají muži, když na jeden trestný čin ženy připadá přibližně 5 trestných činů, kterých se dopouští muži. Jak je možné si uvědomit z obrázku č. 1 přes skutečnost, že podle struktury obyvatel dle pohlaví v roce 2008, který zachycuje strukturu obyvatel podle pohlaví v České republice v roce 2008 a 2017. V populaci ženy převyšují počet mužů, ale oproti nim páchají méně trestných činů.

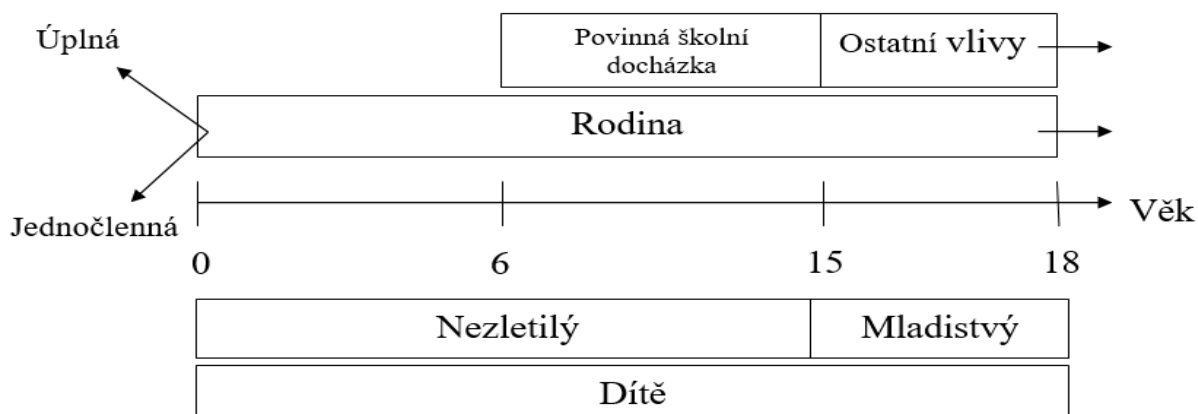

Obrázek 2: Struktura obyvatel podle pohlaví v ČR v letech 2008 a 2017

Zdroj: [25]

1.2 Děti a mladistvý a jejich odpovědnost za trestné činy

V tabulce č. 1 je uveden počet trestných činů páchaných v České republice bez definování základních pojmů, které jsou v tabulce č. 1 využívány. Těmi jsou pojmy děti, nezletilý a mladistvý.

Obrázek 3: Vývoj jedince od narození do dospělosti s působícími vlivy

Zdroj: Vlastní

Obrázek č. 3 znázorňuje vývoj jedince od narození až po dospělost, kde v průběhu vývoje narážíme na zlomové okamžiky v jeho životě. Nad časovou osou lze vidět vlivy, které působí během celého života na jednotlivce a zásadně ho ovlivňují. Jsou jimi rodina, škola a ostatní vlivy například neformální skupiny. S odkazem na obrázek č. 3 je třeba vědět, že pokud se pohybujeme kdekoli na časové ose, vždy budeme mluvit o dítěti, ať už se pohybujeme v období nezletilých nebo mladistvých. **Dítětem** se podle *Úmluvy o právech dítěte* [33] z roku 1989 v New Yorku rozumí osoba mladší 18 let, s výjimkou, že dítě nedovršilo zletilosti již dříve soudním rozhodnutím.

Právní řád České republiky pojem dítě nepoužívá. Rozlišuje pojmy dítě, nezletilý a mladistvý. V Trestním zákoně se označení dítě používá pro kategorii osob, požívající zvláštní trestněprávní ochranu za podmínek, které jsou uvedeny ve vybraných skutkových podstatách. Obecně platí, že osoby mladší 15 let jsou považovány za děti podle zákona o rodině. Věk 12 let dítěte je významný zejména pro ukládání ochranné výchovy. V době po dovršení 12 let a zároveň je osoba mladší 15 let, která spáchala čin jinak trestný, pro který by mu mohl být uložen výjimečný trest, je činnost této osoby beztrestná. Soud v občanskoprávním řízení ovšem takové osobě uloží ochrannou výchovu nebo také může učinit v případě, že je to nutné k zajištění řádné výchovy osoby mladší 15 let, který spáchala čin, který by byl v případě zletilosti trestný.

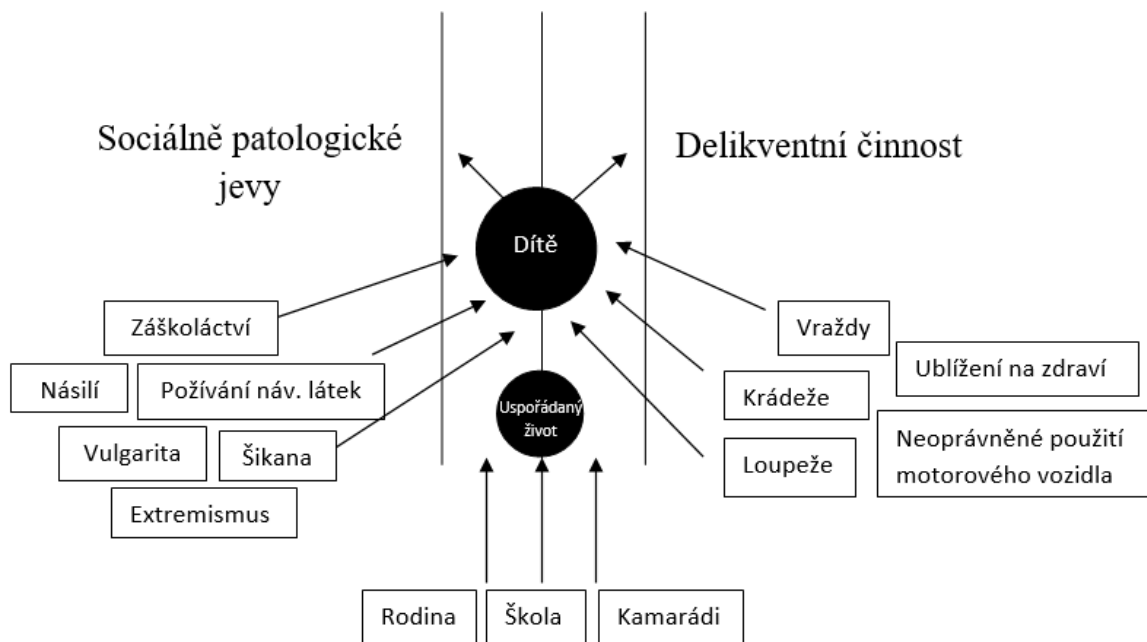
Podle *Úmluvy o právech dítěte* [33] má každé dítě má právo na rodinu, která ho formuje po celý jeho život. Nejen rodina, ale i škola, ve které dítě plní povinnou školní docházku ho ovlivňuje a socializuje. Do určité míry za spáchání trestného činu může jeho rodina a škola, která řádně neplní nebo neplnila výchovné funkce.

Věkové rozmezí 0 až 15 let vyznačuje období, ve kterém hovoříme o **nezletilých**. Jedná se o fyzické osoby, které nedovršili věku 18 let a ani nenabyli zletilost dříve uzavřením manželství. **Nezletilost** můžeme ohraničit obdobím od narození do nabytí zletilosti. S nezletilou osobou se váže způsobilost k právním úkonům. Ale jen k takovým, které jsou svou povahou přiměřené jejich rozumové vyspělosti a odpovídá jejich věku. Smrtí nebo prohlášením soudem za mrtvou tato způsobilost zaniká. [14]

Opakem nezletilosti je zletilost. O **zletilém** hovoříme v případě, kdy osoba dovršila 18 let věku nebo zletilost nabyta uzavřením manželství a má způsobilost k právním úkonům. Zletilost, která byla nabyta manželstvím před dovršením věku 18 let se neztrácí, ani nezaniká dnem zániku manželství, a ani prohlášením manželství za neplatné. [4]

O osobách od 15 let do 18 let hovoříme jako o osobách mladistvých. **Mladistvým** se rozumí fyzická osoba, se kterou je spojen počátek trestní odpovědnosti v případě spáchání trestného činu nebo přestupku, zvláštní odpovědnosti a trestního řízení proti mladistvým. V případě spáchání trestného činu mladistvým v den, který následuje po dni dovršení 15 let a končí v den dovršení věku 18 let, vzniká mladistvému trestní odpovědnost. Spácháním trestného činu v den svých 15. narozenin osobě nevzniká žádná trestná odpovědnost. Naopak spácháním trestného činu v den svých 18. narozenin se osoba stále posuzuje jako trestně odpovědný mladistvý. Plná trestní odpovědnost nastává až dnem následujícím po dnu, ve kterém osoba dovršila věku 18 let. [16]

Opatření, která jsou možná ukládat mladistvým v sobě zahrnují prvky, které by měly napomáhat předcházet recidivě trestné činnosti. V případě, kdy v klasickém trestním procesu nedochází k rozhodnutí o vině a trestu lze reagovat zvláštními instituty trestního řízení, tzv. procesními odklony, jejichž prioritou je urovnání narušených vztahů mezi pachatelem a obětí nebo pachatelem a společností. Česká právní praxe zná dva instituty, a to je narovnání a podmíněčné zastavení trestního stíhání. Tyto způsoby řešení trestních věcí nelze použít vždy ale pokud soud přistoupí k této alternativě, tak toto opatření bývá nejčastěji spojeno s uložením některého z výchovných (dohled probačního úředníka, probační program, výchovné povinnosti, výchovná omezení, napomenutí s výstrahou) nebo ochranných opatření (ochranná výchova, ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty). Jestliže nelze použít alternativní opatření, použijeme poslední možný prostředek dosažení účelu *Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů* [36], a to trestní opatření. [1]

Obrázek 4: Souvislost sociálně patologických jevů a delikventní činnosti

Zdroj: Vlastní

Na obrázku č. 4 je schematicky vyjádřena cesta životem dítěte, kdy na něho působí negativní vlivy v podobě sociálně patologických jevů nebo delikventní činnosti. U svých vrstevníků mohou například vidět, že požívají alkohol, zanedbávají povinnou školní docházku, ubližují spolužákům a páchají kriminální činnost. Tyto zkušenosti ho ovlivňují v páchání těchto činností. V širším rozsahu může tato činnost přerůst v delikventní činnost, která porušuje společenské a právní normy.

Firstová [1] uvádí, že odborníci z různých oblastí (kriminologů, pedagogů, sociologů, právníků apod.) se stále častěji zajímají o **sociálně patologické jevy**. O tuto problematiku jeví zájem i široká veřejnost z důvodu pocitu vlastního ohrožení nebo nebezpečí. Výzkumné aktivity zkoumají příčiny a podmínky nežádoucích jevů s cílem jejich restrikce. Vytvořením efektivních preventivních nástrojů se snaží udržet sociálně patologické jevy v přijatelné míře.

Skupina vlivů, které působí na vývoj kriminality, jsou podmínky, které mladistvému napomáhají nebo mu také usnadňují spáchání **kriminálního deliktu**. Mluvíme o vlivech, které působí objektivně v daném čase, období ale i v daném klimatu. Obecným pravidlem je to, že je příčina realizována za určitých podmínek nebo jen v určitých podmínkách. V případě hodnocení podmínky pro spáchání kriminálního deliktu, které je výrazně ovlivněno osobou, která tuto podmínku musí vnímat opravdu jako příležitost k překročení mezi morálního, společností dovoleného jednání a chování. To, co shledává mladistvý za vhodnou

podmínku pro páchaní trestného činu, může být pro dospělého pachatele překážka a naopak.[4]

1.3 Faktory ovlivňující kriminalitu mládeže

Pokud se budeme zabývat negativními vlivy, které na dítě působí, je třeba se vrátit k obrázku č. 3, ke stanovení příčin trestné činnosti u mládeže. Měli bychom zmínit zejména dva typy faktorů, které na ně působí. Jedná se o vývojové zvláštnosti a mikrostruktura, ve které mládež žije, a ve které se pohybuje. Hlavní roli při formování osobnosti má rodina a přátelé. Další vliv pro formování osobnosti má škola, kamarádi, parta, a další okruh lidí, ve kterém se jedinec pohybuje. [6]

Negativní vlivy při vývoji dítěte nejcitlivěji zasáhnou oblast psychiky. Zejména pak motivaci, sebeovládání a citovou a morální složku osobnosti. Rozdíly v dosažené úrovni a kvalitě uvedených složek jsou patrné ze sociologického hlediska, kde určují především pozici a sociální funkci, kterou fyzická osoba zaujímá ve společnosti a v dané věkové skupině. Mládež netvoří stejnorodou sociální skupinu, a proto je uvnitř velice výrazně odlišná podle věku, pohlaví, sociálních rolí nebo podle postavení mezi vrstevníky či podle dalších činitelů, které ovlivňují chování jednotlivce. Všechny tyto složky spolu s dalšími, v případě, když se vyvíjí patologicky, jsou významné z kriminologického pohledu. Určují strukturu a způsob páchaní kriminálních deliktů. Můžeme o nich hovořit jako o příčinách, které vedou k páchaní trestné činnosti dětmi a mladistvými. [5]

Chmelík [4] uvádí, že za nejzávažnější příčiny, které vedou mládež k páchaní kriminálních deliktů, jsou kromě nedostatků v rodinné výchově i další faktory, jako je například nedostatečná nabídka aktivit využitelných zejména ve volném čase, vliv školy, problém kvalifikace a vzdělání, nedostatečná mravní a citová výchova jedince, neznalost v oblasti právního vědomí a nedostatek životních zkušeností, které se projevuje častou chybovostí v jednání, zejména v náročných krizových situacích. Zvládání krizových situací je závislé mimo jiné i na dovednostech a návycích, které u takového člověka nejsou dostatečně rozvinuty. Dále můžeme hovořit o neschopnosti adaptace v novém prostředí nebo změně stylu života.

Jako jedna z nejčastějších příčin, která vede k páchaní kriminálních deliktů se řadí **špatná výchova v rodině**. Z obrázku č. 3 je vidět, že rodina ovlivňuje dítě od samého počátku až do dospělosti. Rodinnou výchovu lze označit jako nejvýznamnější základ

pro formování osobnosti mladého člověka. Je rozhodující zejména pro jeho mravní vývoj. V jejím rámci se vytvářejí základní charakteristiky našeho duševního života. Rodinu může být považována za zprostředkovatele mezi jedincem a společností. [4]

Již od narození rodina ovlivňuje vývoj, vytváří citové vazby, které mají dlouhodobý vliv na jedince a zapisuje se trvale do duševního života dítěte. Rodina zajišťuje uspokojování biologických potřeb dítěte, zajišťuje podmínky pro jeho zrání a růst. Připravuje ho také na přijetí rolí a vzorů jednání a z tohoto základu se rozvíjí vědomě řízená výchova. Jedná se zejména o utváření návyků, sebekontrolu, učení, očekávání odměn či trestů. V případě, že rodinná výchova takové funkce neplní, jsou tím dány větší předpoklady pro vznik kriminality. [15]

V rozvrácených rodinách je výskyt kriminality mnohem vyšší. Také v rodinách, kde dítě postrádá citový vztah a zájem o jeho život a problémy je kriminalita vyšší, i když po materiální stránce dítě nestrádá. Pokud dítě vyrůstá v nepřátelském prostředí, přebírá toto chování a považuje ho za normální a běžné. Mezi základní kriminogenní faktory v rodině se řadí zejména rozvrácená rodina, závislost rodičů na alkoholu nebo jiných návykových látkách, kriminalita členů rodiny, nepřiměřená tvrdost či přehnaná shovívavost, lhostejnost rodičů k chování dítěte ve společnosti, pobyt dítěte v dětském domově nebo preference podnikatelských či jiných aktivit před výchovou dětí. [16]

Způsob páčání kriminálního deliktu, a i následný výběr objektů napadení, je u mládeže velice specifický. Jedná se do značné míry o improvizaci a s klesajícím věkem postrádá originalitu a nápaditost. Nárůst agresivity je v dnešní době zapříčiněn hlavně televizí, internetem či počítačovými hrami. Děti při páčání kriminálního deliktu často jednají, jako jejich hrdinové akčních filmů, kde se předvádí násilí vytržené ze souvislosti a vzniklý problém je zjednodušován. Pokud mluvíme o improvizaci, tak právě ona zapříčiňuje to, že se mladiství dopouští mnohem závažnějšího trestního jednání, než původně zamýšleli. [3]

Jak už vyplývá z obrázku č. 4, tak další příčinou, která zásadně ovlivňuje páčání kriminálních deliktů je právě **nedostatečné působení školy**. Působení školy na mladého jedince začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Školní docházka je v České republice povinná po dobu devíti školních let. Povinnost školní docházky končí ve školním roce, kdy žák dosáhne sedmnáctého roku a věku. Škola a její vliv je neoddelitelnou součástí výchovy mladého člověka. V průběhu školních let se vytváří jeho základní materiální a citové hodnoty, které

ho mají provázet celý život. Působí přímo na formování jeho osobnosti. Organizace školní výuky a osobnost učitele do značné míry ovlivňuje vztah dítěte či mladistvého ke škole.[1]

Jedlička [6] uvádí, že minimálně 180 dní v roce stráví většina mladistvých na střední škole nebo učilišti. Během tohoto období se formuje jeho osobnost a zvyká si na určité povinnosti a musí se přizpůsobovat určitému rytmu v podobě brzkého vstávání, cestování do školy a zpět, včasný příchod do školy, pravidelná návštěva výuky, povinnost plnění domácích úkolů či jiné mimoškolní aktivity. Mezi základní kriminogenní faktory, kdy škola plní nedostatečnou funkci řadíme zejména nepravidelnou školní docházku, špatný prospěch žáka, nevhodné chování učitelů k žákům a naopak, arogantní přístup učitele k žákům, špatná spolupráce školy s rodiči a v neposlední řadě také nedostatečná kontrolní a pedagogická činnost školy nebo učiliště a s těmito všemi faktory se pojí **nedostatečné nebo neúplné vzdělání**. Většina mladých delikventů nemá ukončeno základní vzdělání a u některých z nich je zjištěna podprůměrná inteligence.

Stejně tak jako rodina a škola, tak i jeho okolí, ve kterém se pohybuje, jeho každodenní kontakt se spolužáky a kamarády zásadně ovlivňuje jeho vývoj a tím i možný výskyt kriminality. **Vliv okolí a party** hraje významnou roli zejména u dětí v období dospívání, kdy ještě není psychika dostatečně vyvinuta. S nevhodným využitím volného času je úzce spjata delikvence mládeže, kde hrají značnou roli návykové látky jako jsou alkohol a drogy. [13]

Každý člověk pocítuje přirozenou potřebu sdružování se v kolektivu lidí. Tato potřeba je ještě intenzivnější u mládeže, která se sdružuje v partách, či jiných společenstvích. Za společensky nežádoucí sdružování můžeme označit zejména to, kde skupina vystupuje protisociálně, agresivně, nebo prosazuje rasovou nesnášenlivost apod. Mladý člověk těmito postoji nejčastěji protestuje proti chybám společnosti nebo jejími nedostatky a je velmi citlivý na vliv okolí. Mladistvý snadno podléhá negativním vlivům a velmi snadno se integruje do určité skupiny osob, zejména v případech, kdy jsou tyto seskupení řízena silnou osobností, která má na ostatní velký vliv. Soustava názorů, teorií, myšlenek a představ seskupení je přijímána za ideologii vlastní. [4]

Dítě přirozeně touží vyniknout nad svým okolím, touží být zajímavý či odlišný od ostatních, snaží se upoutat okolí apod. Při projevu svého postoje jsou většinou tyto party anonymní a je obvykle potlačen vlastní názor jednotlivce, který je nahrazen autoritativním názorem vůdce party. Tyto rysy jsou shledávány zejména u extremistických skupin,

ve kterých skupina prosazuje názor vůdce bez ohledu na dopad tohoto názoru. Mezi základní kriminogenní faktory okolí a party řadíme zejména silnou vůdčí osobnost party, anonymitu a agresivitu party při prosazování své ideologie nebo sugestivní přebírání názoru či postoje vůdčí osobnosti. [12]

Poslední skupinou vlivů, které ovlivňují jedince převážně od ukončení povinné školní docházky jsou recidiva, alkoholismus a jiné toxikománie. Sehrávají negativní roli v životě mladistvého a jsou příčinou pro páchání mnoha kriminálních deliktů. V souvislosti s těmito činiteli se klade důraz na zkoumání, kdo mladistvému umožnil požívání alkoholu či jiné omamné látky a objasňuje se i role této osoby v chování a jednání mladistvého. [5]

2 TRESTNÁ ČINNOST

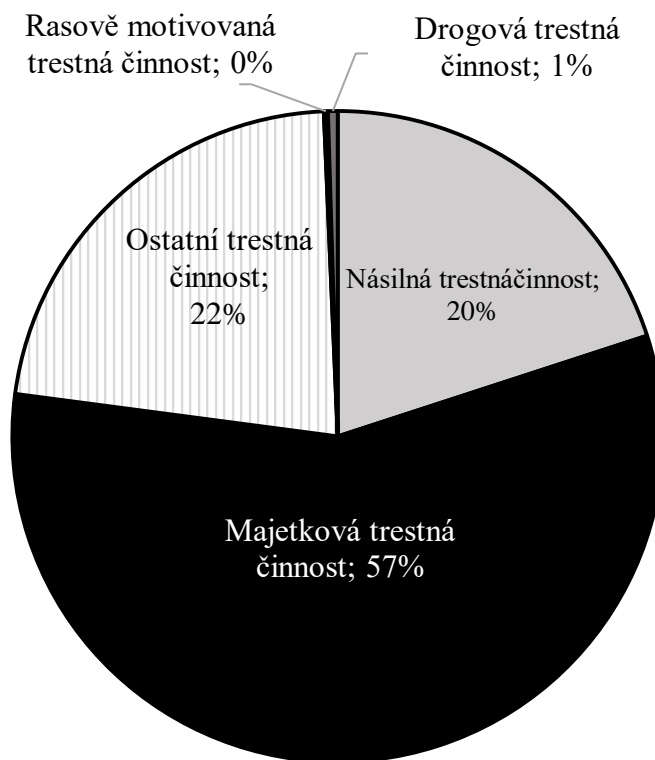
Po vysvětlení pojmu kriminalita, děti a mládež a jejich odpovědnost za trestné činy je třeba také objasnit další pojmy. Jimiž jsou trestná činnost dětí a mladistvých a trestná činnost páchaná mládeží na mládeži.

2.1 Trestná činnost dětí a mladistvých

Firstová [1] uvádí, že trestná činnost dětí a mladistvých je v dnešní době citlivé téma, které v posledních letech stále nabývá na intenzitě. Často se střetáváme s projevy agrese a brutality u mladistvých. Neustále stoupá počet závislých mladých lidí na alkoholu a dalších návykových látkách. A v neposlední řadě je zneužívána síla internetu.

Struktura trestné činnosti se u dětí a mladistvých do určité míry liší od trestné činnosti dospělých, ovšem oproti dospělým nebývá tak rozčleněná. Věk a kriminogenní faktory jsou hlavní odlišné znaky. Odlišnosti v trestné činnosti mladistvých od dospělých můžeme charakterizovat tak, že hodnotový systém mladistvého určuje výběr předmětu útoku. Většina trestných činů je páchána skupinově. Pro tuto skupinu pachatelů je typická povrchní, nedokonalá a velmi nízká úroveň organizace a zbytečné, neúměrné a brutální poškozování okolí a předmětů. Kriminální delikty jsou často páchány pod vlivem alkoholu nebo pod vlivem jiných návykových látek. Dávají mladistvému pocit nepřemožitelnosti, pocit odvahy, ztrácí veškeré zábrany a posilují jeho agresivitu. V případě opětovného konání trestné činnosti volí mladistvý pachatelé stejný způsob spáchání trestného činu. Důkaz o své nevině si jedinci zajišťují obvykle až po spáchání trestné činnosti, a to zejména u svých kamarádů nebo v partě, kde se také s touto činností svěřují a nekladou důraz na utajování. Momentální potřeba po dané věci je předmětem zájmu mladistvého a jeho rozhodování je spíše emotivní než racionální. [4]

Struktura trestné činnosti dětí v České republice v letech 2008–2018, je zachycena na obrázku č. 5.

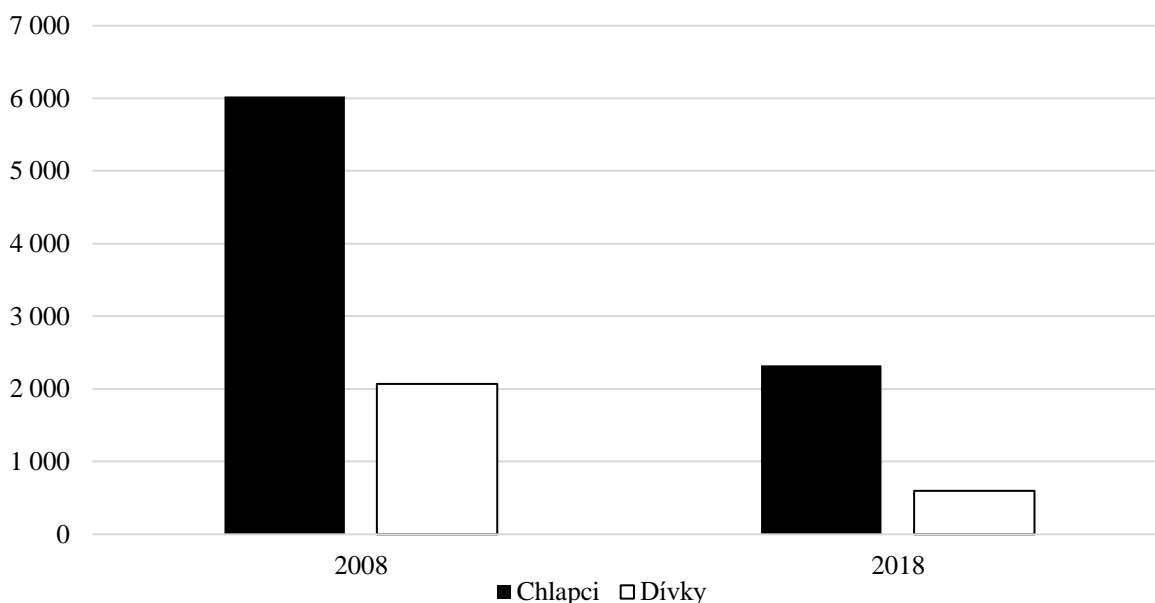

Obrázek 5: Struktura trestné činnosti dětí v ČR v letech 2008–2018

Zdroj: [31]

Z obrázku č. 5 vyplývá, že ve většině případů se děti nejčastěji dopouštějí majetkové trestné činnosti (57 %), násilné trestné činnosti (20 %), drogové trestné činnosti (1 %) a jen zřídka se setkáváme s případy rasově motivované trestné činnosti a jiných. Nejrozšířenější skupinou trestných činů v České republice, jak dále vyplývá z obrázku č. 5, je právě majetková trestná činnost, u které je nejčastěji páchaným trestným činem krádež. Druhou skupinu pak jsou ostatní trestné činy, do kterých lze zařadit například neoprávněné držení platební karty, šíření poplašné zprávy, ochranu měny atd. Třetí nejrozšířenější skupinou trestných činů jsou násilné trestné činy, které spočívají v ubližování lidem a hlavním prvkem je násilí. Poslední dvě skupiny, které tvoří jen velmi malou část obrázku jsou drogová a rasově motivovaná trestná činnost, která se v České republice vyskytuje u dětí jen zřídka. Hlubší pozornost jednotlivým skupinám trestných činů bude věnována v další části této kapitoly.

Stejně jako u dospělých, tak také u dětí platí, že ve většině případů páchají trestnou činností chlapci. Tuto skutečnost zobrazuje obrázek č. 6, kde je graficky zaznamenána struktura trestné činnosti dětí ve věku od narození až do dospělosti v letech 2008 a 2018 v České republice.

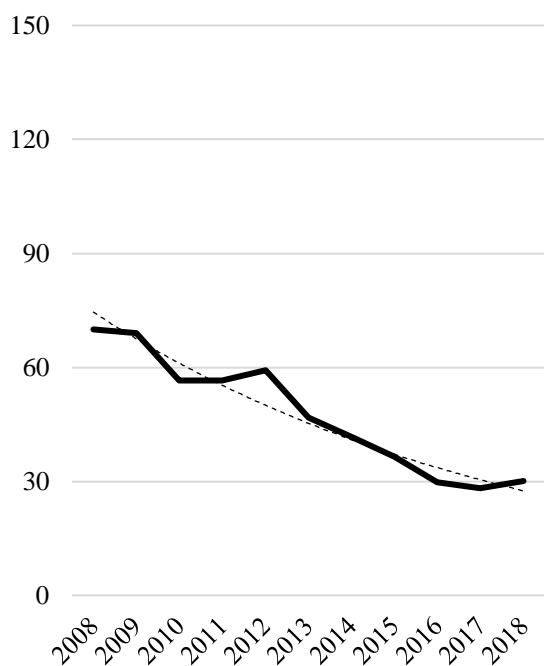
Obrázek 6: Počet dívek a chlapců v ČR páchajících trestnou činností v letech 2008 a 2018

Zdroj: [22]

Na obrázku č. 6 je vidět, že trestná činnost chlapců více jak dvojnásobně převyšuje trestnou činnost dívek. Jak bylo v tabulce č. 1 uvedeno, celková kriminalita má klesající tendenci, což také, jak je z obrázku č. 6 patrné, platí u dětí. V roce 2018 spáchali chlapci přibližně o 3 600 trestných činů méně, než v roce 2008 a dívky přibližně o 1 200 trestných činů méně. Na jeden trestný čin dívky připadají přibližně tři trestné činy, které spáchali chlapci. V kriminalitě za Českou republiku je to na jeden trestný čin spáchaný ženou pět trestných činů spáchaných mužem.

Chmelík [4] uvádí, že kategorie pachatelů do 15 let nejčastěji páchá trestný čin krádeže a s tím spojené poškozování cizí věci a porušování domovní svobody. Ze statistických přehledů kriminality [31] Policie ČR je toto tvrzení podloženo a majetková kriminalita u dětí je nejčastěji páchaná trestná činnost. Jak dále Chmelík [4] uvádí, trestná činnost převládá ve větších městech. S větším počtem obyvatel roste i míra anonymity. Motivem může být snaha vyrovnat se svým vrstevníkům v sociálně silnějších rodinách. Zjevný dopad mají i projevy predeliktivních znaků jako jsou absence ve škole, toulání a útek z domova.

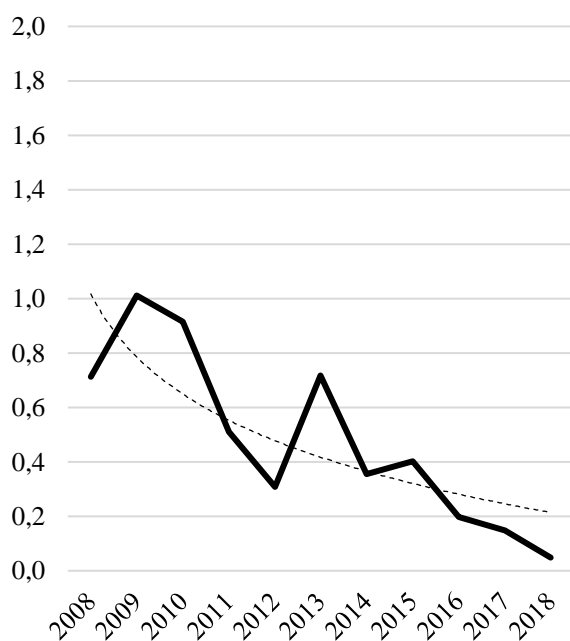
Jak již bylo uvedeno, struktura trestných činností dětí a mládeže lze rozdělit do čtyř skupin: násilná trestná činnost, majetková trestná činnost, rasově motivovaná trestná činnost a drogová trestná činnost. Vývoj trestné činnosti dětí a mladistvých znázorňuje obrázek č. 7.

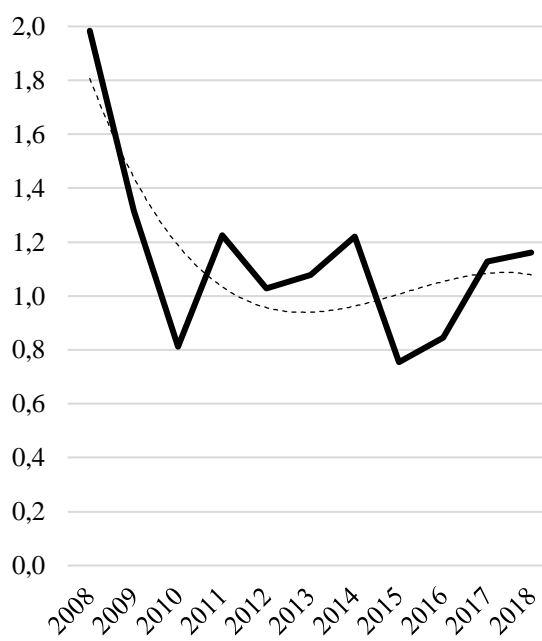
a) Násilná trestná činnost

b) Majetková trestná činnost

c) Rasově motivovaná trestná činnost

d) Drogová trestná činnost

Obrázek 7: Vývoj trestných činností dětí v ČR (přepočten na 100 000 dětí) v letech 2008–2018

Zdroj: [19], [22]

Na obrázku č. 7 je zobrazena četnost trestné činnosti, které děti a mladistvý páchají nejčastěji. Jedná se zejména o násilnou trestnou činnost, majetkovou trestnou činnost, rasově motivovanou trestnou činnost a drogovou trestnou činnost, které jsou přepočteny na ukazatele kriminality udávající počet případů na 100 000 obyvatel ve stejné věkové kategorii (0–18 let) v České republice od roku 2008 do roku 2018. Z porovnání všech čtyř trestných činností vyplývá, že stejně tak jako u dospělých, tak i u dětí a mládeže vysoce převažuje majetková trestná činnost nad násilnou, drogovou nebo rasově motivovanou trestnou činností. Všechny tyto trestné činnosti spolu do určité míry souvisí. Zejména pak násilná trestná činnost souvisí s rasově motivovanou trestnou činností v případech, kdy například dítě pomocí násilí ubližuje dítěti s odlišnou barvou pleti. Majetková trestná činnost může souviset s drogovou trestnou činností, kdy dítě krade za účelem získání finančních prostředků na zakoupení drogy.

Násilná trestná činnost spočívá v ublížení na zdraví člověka nebo v ničení subjektů a charakteristickým prvkem je násilí. Do této skupiny trestných činů řadíme podle Trestního zákona [34] § 352 násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci, § 140 vražda, § 122 ublížení na zdraví a těžká újma na zdraví, § 173 loupež atd. Při vloupání do objektu často dochází k poškození zařízení a následného odcizení. Násilná trestná činnost páchaná mladistvým bývá často doprovázena agresivním chováním a vysokým stupněm brutality. Tento druh trestného činu je páchán ve většině případů skupinou pachatelů, kteří jsou agresivnější, než kdyby vystupovali samostatně. [16]

Na obrázku č. 7 a) je vidět vývoj násilných trestných činů páchaných mládeží. Jen velmi zřídka se vyskytuje trestný čin vraždy. Nejčastěji vyskytovanou trestnou činností podle policejních statistik [30] dostupných na webových stránkách Policie ČR je právě ublížení na zdraví. Při přepočtu výskytu trestných činů na populaci 100 000 obyvatel ve stejné věkové kategorii v České republice lze vidět, že počet těchto případů klesá. V roce 2008 byl zaznamenán největší výskyt těchto činů. Při přepočtu na děti v České republice připadá v roce 2008 přibližně 70 případů za rok. Oproti tomu rok 2017 je nejlepším rokem s nejnižším počtem případů násilné trestné činnosti. Při přepočtu na děti v České republice připadá tomuto roku cca 28 trestných činů.

Martínek [12] uvádí, že s agresí vybitou na neživém předmětu se u jedinců střetáváme již od mateřské školy v podobě úmyslného rozbití nebo poškození hračky. Tato situace se zpravidla vyřeší přenesením odpovědnosti na rodiče dítěte, kdy musí poškozenou věc zpravit nebo nahradit novou. Dítě se v tomto případě zbavuje odpovědnosti za svůj čin a pokud není potrestán, můžeme se s tímto projevem agrese setkávat častěji. Ve školním

prostředí se toto chování projevuje poškozováním lavic, lámáním pravítek, poškozováním sešitů atd. Těmito aktéry jsou většinou jedinci s nižším sebevědomím, kteří na sebe chtějí upozornit. Poškozováním věcí ukazují svou fyzickou sílu nebo tím zastrašují ostatní. Typickým znakem násilné trestné činnosti páchané mládeží je vyhrožování poškozenému v obavách, že jeho chování oznámí na policii a ponese za něj následky. Do této kategorie trestných činů se dále řadí loupež, ublížení na zdraví, rvačku nebo vraždu. Ve školním prostředí se vyskytuje také **rasově motivovaná trestná činnost**, kdy žáci převážně verbálně uráží spolužáka jiné rasy. Posmívají se jeho barvě pleti, nebo jiným specifickým rysům, které jsou pro danou rasu specifické. Tuto trestnou činnost páchají ve většině případů mladiství a podle Trestního zákona [34] do této skupiny trestných činů řadíme § 355 hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, § 356 podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Tato trestná činnost bývá označována jako jedna z forem extremismu. Podle Chmelíka [4] se jedná o další typickou formu trestné činnosti, která je v dnešní době páchaná mládeží. Rasově motivovanou trestnou činností lze vyjádřit jako společensky nebezpečné trestné jednání, kterým pachatel slovně, graficky nebo násilně útočí je jednotlivé osoby, skupiny osob nebo na jejich majetek. Potlačuje jejich zaručená práva a svobody, kvůli jejich rasové, etnické, národnostní nebo náboženské odlišnosti. Útočí i v případě, kdy je jedinec bez vyznání. Motivem jednání je rasová, národnostní nebo náboženská zášť, která se projevuje v obsahu chování, jednání, způsobu provedení a také v následcích jednání. Práva a svobody každého občana jsou ukotveny v *Listině základních práv a svobod*, zejména pak v článku 1 až 4.

Výše uvedené tři základní formy páchaní trestných činů – verbální, grafická a násilná trestná činnosti jsou zpravidla páchany jako kombinace dvou nebo všech tří forem s různými specifickými znaky. V praxi se vyskytuje jen zřídka s pácháním pouze jedné formy. Těmto útokům předchází verbální napadání, projevy sympatií a podpory fašistické ideologie, šíření rasové, národnostní a náboženské nesnášenlivosti pomocí medií a také fyzické násilí a nebezpečné vyhrožování.

Urážlivé výroky a nadávky, které ponižují lidskou důstojnost občanů zejména s odlišnou barvou pleti jsou nejčastějším projevem verbálního útoku. V dnešní době se také velmi často vyskytuje projev nenávisti u hudebních umělců, kde interpreti zpívají písně s rasovým motivem, kde je otevřeně vyjadřovaná zášť a nenávist k těmto osobám. Zpěváci, jsou právě ty osoby, ke kterým dítě vzhlíží a kterým se chce vyrovnat. Jejich nenávistné texty

berou za vlastní a přejímají jejich nenávistné teorie. Typickým znakem pro verbální útoky je spontánní pronášení výroků skupinou pachatelů, která vzrůstá s počtem členů skupiny. [12]

Nejrozšířenějším způsobem páchaní trestné činnosti jsou projevy sympatií a podpory fašistické ideologie. Otevřeně propagují myšlenky fašismu pomocí rozšiřování a vydáváním článků a hesel jak v tištěné podobě, tak i v písemné podobě na internetu. Požadují likvidaci určité skupiny obyvatel, která je rasově, etnicky nebo nábožensky odlišná. Nosí symboly s hákovým křížem, říšskou orlicí nebo portréty Adolfa Hitlera. Fašistická ideologie je celosvětově zakázána a přísně trestána, a proto prokazování, že jde o rasový motiv, není potřebné. [4]

Nejzávažnější formou rasově motivované trestné činnosti je násilí a nebezpečné vyhrožování. Tato forma útoku je doprovázena verbálním napadáním, zejména se jedná o výhrůžky a nadávky. Mezi hnutí zaměřující se na rasovou nenávist patří např. hnutí SKINHEADS. Patří sem však také pravicové nebo levicové extremistické skupiny, jako jsou neonacisté, anarchisté nebo marxisticko-leninistické skupiny. [13], [27]

Rasově motivovaná trestná činnost páchaná dětmi se v České republice vyskytuje v malé míře a stále klesá. V roce 2018 byl zaznamenán nejnižší výskyt této kriminality, kdy na našem území byl zaznamenán pouze jeden případ rasově motivované trestné činnosti, který byl spáchán mladistvou osobou. To dokazuje i *souhrnná situační zpráva MV 4. čtvrtletí roku 2018*, z které vyplývá, že anarchistické, radikálně komunistické a domobranecké skupiny se v tomto roce výrazně neprojevovaly. [27]

Nejčastější trestnou činností v České republice je **majetková trestná činnost**. Ve které jde především o § 205 krádež, § neoprávněné užívání cizí věci, § 121 vloupání do objektů, automobilů, restaurací, prodejen, chat, garáží apod. V těchto objektech jsou pak odcizovány zejména peníze, jízdní kola, alkohol, cigarety atd. Z obrázku č. 7 je zřejmé, že rok 2008 pětinasobně převyšuje rok 2018, kdy byla majetková trestná činnost nejnižší za posledních 10 let. [34]

U majetkové trestné činnosti klesá počet pachatelů páchající trestnou činností krádeže u osob mladších věku 15 let, ale i přesto je tento čin nejčastěji páchaným trestným činem u dětí a mladistvých v České republice. Dopouštějí se převážně kapesních krádeží, nebo krádeží páchaných příležitostně. Odborná znalost nebo zvláštní způsobilost není u spáchání trestného činu krádeže vyžadována. Pachatelé ve věku 15–17 let zanechávají na místě činu často větší hodnoty, než které odcizí. To je zapříčiněno i možnostmi odbytu u překupníků. [4]

Posledním rozšířeným trestným činem je **drogová trestná činnost**. Marihuana, extáze a pervitin, mladistvý se s těmito drogami setkávají převážně na diskotékách, koncertech, festivalech ale i ve školním prostředí, kde drogu obdrží od svých vrstevníků. Právě první zkušenosti s drogou jsou ty nejhorší, protože mladistvý nezná účinky a zásady správné aplikace a velice často dochází k předávkování. Tento problém se netýká jen České republiky, ale můžeme hovořit o celosvětovém problému, kdy počet závislých jedinců na drogách stále stoupá. [14]

V dnešní době je šíření drog v České republice závažným problémem. Mladistvý se velmi snadno dostává do kontaktu s drogou nebo jinou návykovou látkou. Rychlé šíření způsobuje větší experimentování, nárůst pravidelných uživatelů a nárůst počtu toxikomanů. V období dospívání mladistvý snadno podléhá návykovým látkám. Setkáváme se i s případy, kdy jsou děti na základní škole závislí na užívání drog. U dětí v pubescentním věku dochází k mnohem rychlejšímu nástupu závislosti.

Drogová trestná činnost je spojena s obstaráváním drog nebo pod vlivem drog. Do této skupiny trestných činů řadíme například § 258 nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku, nebo § 285 šíření toxikománie. Pro děti a mladistvé je typická krádež v domácnosti u rodičů nebo u ostatních příbuzných. Dále pak krádeže v obchodech či vloupání do objektů. Pachatelem trestného činu spáchaného pod vlivem drog je osoba, která užívá drogy. Převážně se jedná o trestné činy, které hrubě narušují soužití obyvatel, jsou to trestné činy páchané proti životu a zdraví, proti majetku nebo proti lidské důstojnosti. [15]

Juráková [9] ve své publikaci uvádí, že drogovou trestnou činností páchanou v souvislosti s nealkoholovými toxikomániemi můžeme rozdělit do pěti skupin:

- drogové delikty v užším smyslu,
- drogové delikty v širším smyslu,
- trestné činy páchané za účelem získání drogy,
- trestné činy spáchané pod vlivem drog,
- trestné činy páchané na toxikomanech.

Drogová trestná činnost v České republice roste ale v případě páchaní drogové trestné činnosti dětí od narození do dospělosti, tak tato kriminalita za posledních 10 let značně kolísá, jak už bylo prezentováno výše, na obrázku č. 7 d). V roce 2008 byl zaznamenán největší počet

děti páchající tuto trestnou činnost ale do roku 2010 jsme zaznamenali největší rozdíl v počtu případů drogové trestné činnosti. V průběhu dalších let tato trestná činnost kolísala a v roce 2015 bylo zaznamenáno nejméně případů drogové trestné činnosti páchané dětmi v období od roku 2008 do roku 2018. Od roku 2015 drogová trestná činnost každým následujícím rokem roste.

2.2 Trestná činnost páchaná mládeží na mládeži

Chromý [5] uvádí, že je kriminalita v České republice běžná, že žijeme v době, kde nenávisť a úmyslné poškozování je na denním pořádku. Ze statistik vyplývá, že na území České republiky spáchají děti a mladiství okolo 20 trestných činů denně. Bohužel se zde vyskytuje i kriminalita páchaná mládeží na mládeži, kterou shledává jako za tu nejhorší.

Neustálý spěch, stresující situace a špatné období, které lidé nedokáží zvládat často vede k domácímu násilí. Jak už páchaném na partnerech, rodičích, příbuzných, tak ale i na bezbranných dětech. Slovní napadání, tělesné tresty, ubližování na zdraví, týrání nebo dokonce smrt jsou následky této trestné činnosti, kterou páchají jak dospělé osoby, tak ale i ty nezletilé. [6]

Jako nejohroženější skupinu dětí považují děti školou povinné. Čím je věk dítěte nižší, tím je dítě důvěřivější a má menší šanci se pachatelem ubránit. Žijeme v době, kdy má přístup k internetu úplně každý, a výjimkou nejsou ani malé děti. Málokdo si uvědomuje, jak velkou hrozbu internet představuje.

V rámci kriminality páchané mládeží na mládeži hraje nejdůležitější roli věk jako takový. Jedná se o osoby, které se nacházejí v duševním a fyzickém vývoji. Pachatelé cíleně vystupují proti osobám mladším osmnácti let. Mládež je nositelem specifických znaků, které jsou pro ni typické. Jedná se zejména o somatické vlastnosti, jako např. nedospělý fyzický vzhled, slabší tělesná kondice, díky které jsou často středem zájmu pachatelů. Jako dalším znakem jsou psychické vlastnosti, zejména se jedná o nerozvinuté intelektové schopnosti nebo otevřenou emoční strukturu. Děti jsou důvěřiví při seznamování s novými lidmi, snadno se podřizují autoritě a mají velmi přímý způsob vyjadřování. Všechny tyto znaky a mnoho dalších, usnadňují spáchat trestné činy proti nim. [5]

Kriminalitu dětí a mladistvých ovlivňuje i vnější prostředí, ve kterém se pohybují. Příznačné jsou místní a časové podmínky, které využívají pachatelé ve svůj vlastní prospěch. Jedná se zejména o to, že se mladiství věnují studijním a zájmovým kroužkům v určitém

časovém ohraničení, a tím se stávají pro pachatele vhodnou obětí. Zejména pak školní prostředí je nejčasnějším místem pro **šikanu**. Děti a mladiství, kteří musí čelit šikaně a násilí, jsou vystaveni velkému tlaku. Nemůžou přestat chodit do školy a jako jediné východisko je pro ně zůstat doma, protože jsou „nemocní“. [10]

Šikana nemusí mít jen ráz otevřené agrese, kde je ponižování spojeno s fyzickým násilím, ale může mít i skrytější charakter. To se projevuje zejména opakovaným zesměšňováním, pomlouváním, schválnostmi, ztrátou či poškozením osobních věcí oběti nebo také společenskou izolací. Vždy však jde o stejný vzorec deviantního chování, kdy si pachatel vytipuje jedince, který se stává terčem jeho útoků. S šikanou je úzce spjato psychické **týrání**, které se prokazuje úplně nejhůře. Psychické týrání zahrnuje slovní útoky na sebevědomí dítěte, ponižování, zavrhování, urážení a je doprovázena silným emočním nábojem. Dopady tohoto týrání se liší podle jeho doby trvání a intenzity. Týrání nemusí být vždy jen psychické, ale může být i fyzické, kdy je fyzicky napadáno jiné dítě s úmyslem ublížení na zdraví. Týrané děti mají často problémy se zapadnutím do kolektivu, mají problémy s navazováním dalších vztahů, sebedůvěrou a prosazením.

Podle výroční zprávy České školní inspekce za školní rok 2017/2018 mezi nejčastější projevy rizikového chování žáků ve středních školách patří záškoláctví a kouření. Významný podíl v rizikovém chování žáků tvořilo užívání návykových látek, verbální agrese vůči učitelům, poškozování školního majetku, vandalismus, šikana, kybershikana a náhledně krádeže a ubližování na zdraví. Za sledované období bylo zaznamenáno nejméně případů agrese vůči učitelům. [2]

V dnešní době převládá internetová generace dětí. Přístup dětí k digitálním technologiím značně pokročil. Možnost připojením k internetu je téměř všude a v mnohých případech mají děti lepší znalosti a dovednosti se stále pokročilejšími technologiemi než jejich rodiče. Digitální technologie mění běžné dětské aktivity, kterými jsou například hraní her, komunikaci nebo vytváření vztahů na takové aktivity, které mohou ovlivnit jeho dosavadní vývoj. Anonymita na internetu je pro mladé lidi velice lákavá. Dítě nemá náhled dospělého člověka, neuvědomuje si dopad svých činů, nedokáže se přenést přes některé své problémy a je zranitelnější. Internet je v očích dítěte svět neomezených možností, jak z pohledu pozitivního, tak ale i negativního dopadu.[3]

Mediální násilí lze proto považovat za jednu z nejzávažnějších příčin agresivního chování. Média nás do značné míry ovlivňují v jednání, myšlení i citění lidí. Pomocí televize

či internetu můžeme zjednodušovat realitu, můžeme upřednostňovat některé názory nebo můžeme manipulovat s informacemi. Agrese, se kterou se shledáváme na internetu nebo v televizi může zároveň sloužit jako vhodný vzor k tomu, aby to dítě vnímalo jako přípustné, povolené a snažilo se napodobením tohoto chování řešit své problémy. S mediálním násilím úzce souvisí **kyberšikana**, která je nezávislá na prostředí a fyzickém kontaktu.[12]

Veřejný charakter internetu umožňuje agresorovi využívat posměšky a výhrůžky kdykoli on-line. Toto obtěžování může pokračovat i v případě, že žák změní školu nebo se přestěhuje. Při kyberšikaně nemusí být agresorem silný jedinec, jak tomu bývá u „off-line šikany“. Může to být prakticky kdokoli. Napsaná slova mají v mnoha případech daleko větší a tvrdší dopad než slova mluvená. [3]

Vedle mediálního násilí se mezi dětmi vyskytují i případy **sexuálního násilí**, kterého se dopouštějí převážně mladiství. Jde o jakékoli pohlavní dotýkání, líbání na intimních partiích, orální či anální sex, znásilnění nebo soulož. Z hlediska věku jsou nejčastěji zneužívány dívky v pubertálním věku mezi 13 až 17 rokem života. Otřesné zážitky zneužívání zanechávají na oběti řadu nepříjemných vzpomínek, které vedou k řadě dlouhodobých problémů v oblasti duševního zdraví, různých závislostech nebo v poruchách chování. [4]

Novotný [16] uvádí, že je zneužívání mladistvým pachatelem málo oznamované téma a všeobecný předpoklad je ten, že je odhalována jen malá část spáchaných trestných činů. Existuje řada programů zaměřující se na pomoc obětem sexuálního zneužívání. Jejich cílem je především integrace oběti do jejího sociálního prostředí. Zpětné začlenění do společnosti by mělo vést k znovuzískání nebo posílení důvěry oběti v okolní svět.

3 KRIMINALITA DĚTÍ A MLADISVÝCH V OKRESE KUTNÁ HORA (PŘÍPADOVÁ STUDIE)

Po vysvětlení základních pojmů a popisu situace v oblasti kriminality v České republice můžeme přistoupit k analýze kriminality dětí a mládeže a analýze faktoru tohoto vývoje na vybraném územním odboru Policie ČR. Tím je územní odbor Kutná Hora.

3.1 Plán případové studie

Případová studie je zaměřena na kriminalitu dětí a mladistvých v okrese Kutná Hora. První část tvoří celkovou trestnou činnost na Kutnohorsku. Druhá část je zaměřena na kriminalitu nezletilých a mladistvých v okrese Kutná Hora, která je doplněna o vybrané trestné činnosti v daném okrese. V této práci je využita diachronní analyticko-deskriptivní případová studie, jejíž cílem je podle Yina [18] podat co nejkomplexnější popis daného jevu. Nejprve je stanoven seznam základních témat a aspektů, na něž se výzkum zaměří. Pro dokreslení případové studie je závěr doplněn o konkrétní případy trestné činnosti v okrese Kutná Hora.

Pro zpracování případové studie byl vybrán okres Kutná Hora. Zdroje dat pro analýzu pocházejí ze statistických ročenek Ministerstva vnitra ČR a ze statistik z Českého statistického úřadu. Mezi další nezbytné zdroje pro zpracování případové studie budou data od Policie ČR, Krajského ředitelství Středočeského kraje, územního odboru Kutná Hora, a nakonec také data od oddělení obecné kriminality. Vedle toho další data byla získána od Okresního soudu v Kutné Hoře. A to na základě poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Pro potřeby této bakalářské práce budou analyzována data za posledních deset let, což znamená od roku 2008 až do roku 2018. V případě, kdy ještě nebude ve statistických ročenkách dostupný rok 2018, bude sledované období pouze v rozmezí let 2008-2017.

Data byla zpracovávána s využitím základní popisné statistiky, kde nás zajímá nejčastěji páchaná trestná činnost a faktory přispívající k vzestupu nebo poklesu trestné činnosti. Zvoleny byly dva faktory a těmi jsou nezaměstnanost a rozvodovost. Nezaměstnanost v okrese Kutná Hora charakterizuje ekonomickou situaci rodin a rozvodovost charakterizuje sociální situaci v rodinách.

Ve zdrojových statistikách dostupných na stránkách Českého statistického úřadu a Policie ČR je zahrnuta pouze registrovaná kriminalita. Tedy takové trestné činy, které jsou

řádně ohlášené a jsou evidovány. Takové trestné činy pak tvoří část celkové kriminality, protože mnoho spáchaných trestných činů není nikdy zjištěno nebo není ohlášeno na Policii ČR.

3.2 Trestná činnost v okrese Kutná Hora

Okres Kutná Hora leží ve Středočeském kraji a se svou rozlohou 917 km² zaujímá 4. místo v rámci Středočeského kraje (obrázek č. 8). V okrese Kutná Hora žije 75,2 tisíc obyvatel. Z celkového počtu okresů se okres Kutná Hora umístil jako druhý s nejnižším počtem obyvatel a řadí se mezi nejméně osídlená území Středočeského kraje. V současné době okresu Kutná Hora náleží 88 obcí. Na Kutnohorsku se nachází mnoho kulturních památek. Historické jádro města Kutné Hory je zapsáno do Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví UNESCO. Na obrázku č. 9 je vidět černě označené území, které vyznačuje působnost územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře, které je rozčleněno do pěti Obvodních oddělení Policie ČR se sídly v Kutné Hoře, Zruči nad Sázavou, Uhlířských Janovicích, Čáslavi a ve Zbraslavicích. [21]

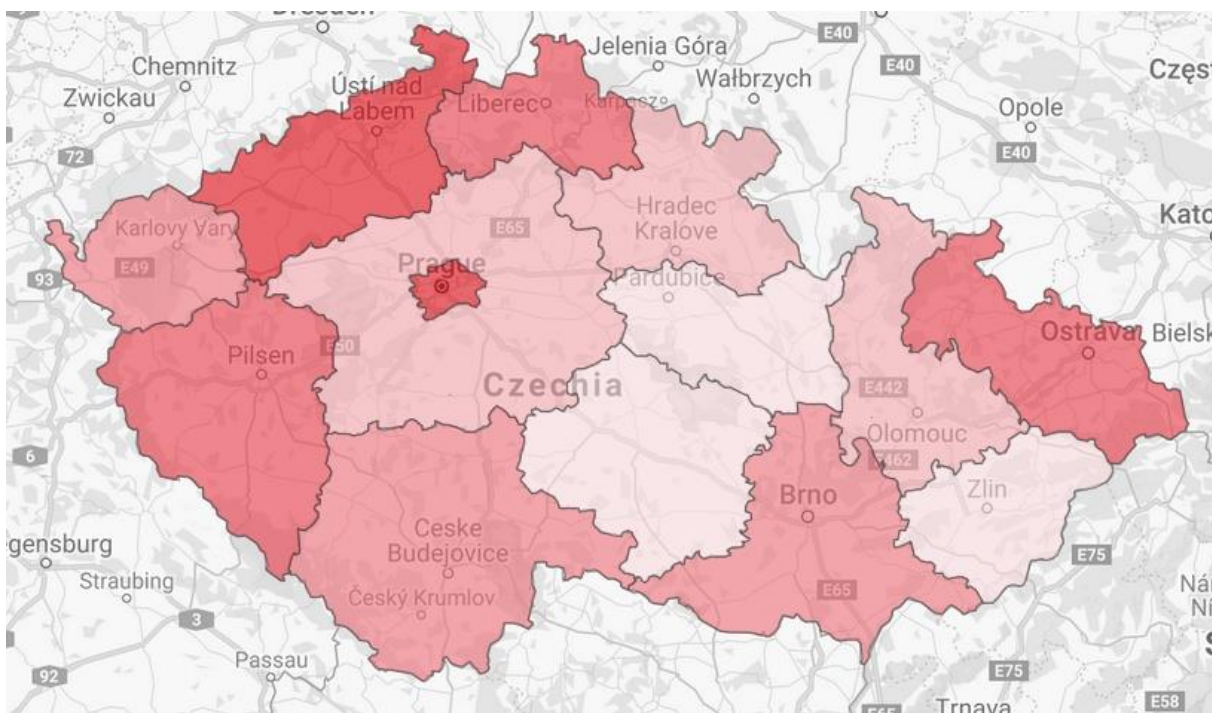

Obrázek 8: Středočeský kraj-okres Kutná Hora

Zdroj: [21]

Pro porovnání kriminality mezi kraji napomáhají policejní statistiky, které jsou přehledně uspořádány v mapách kriminality a jsou každý měsíc aktualizovány. Základním

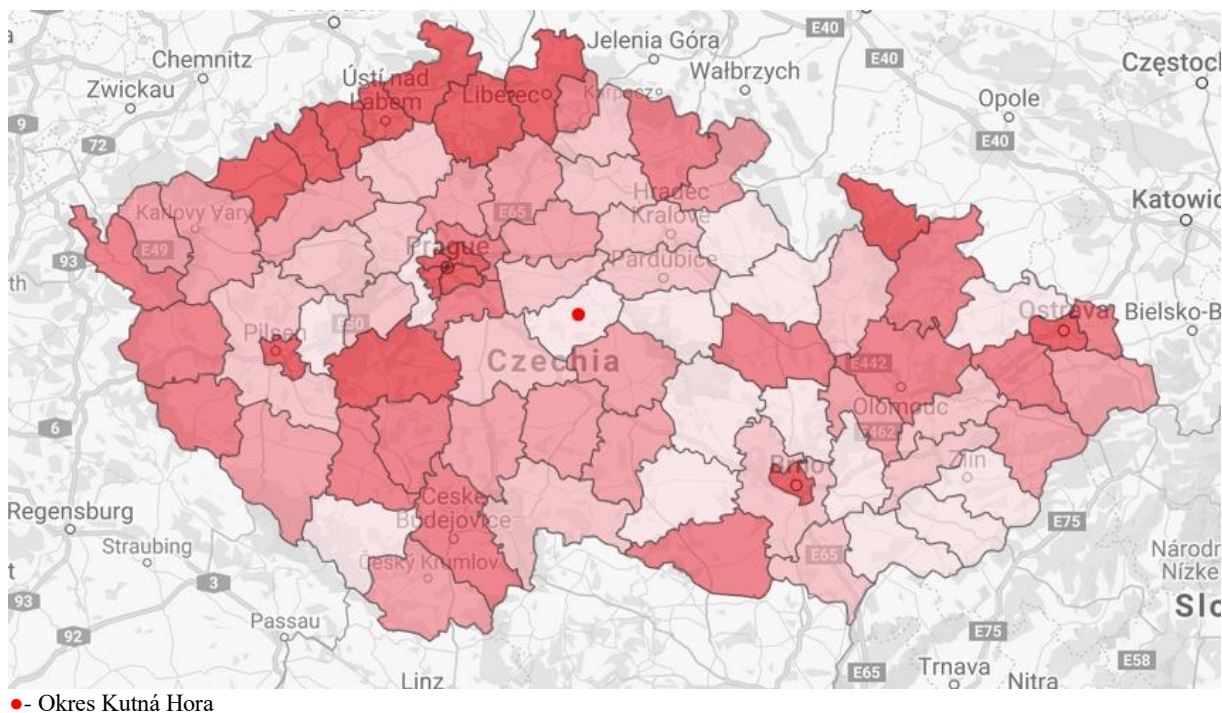
nástrojem pro porovnání mezi jednotlivými kraji bude index kriminality. V tomto indexu je zahrnut počet zjištěných skutků za zvolené období, který je přepočtený na 10 000 obyvatel. Tento index je standardně používán po celém světě k vyjádření zatížení populace trestnou činností. V porovnání s ostatními kraji si Středočeský kraj s indexem kriminality (obrázek č. 9), který činí 15,2 nevede špatně. V porovnání s ostatními kraji je to 5. nejlépe hodnocený kraj v České republice. Nejhůře hodnoceným krajem je hlavní město Praha, která má index kriminality 33,1 a hned za hlavním městem Praha se umístil v nejhůře hodnoceném kraji kraj Ústecký, který má index kriminality 21,8.

Obrázek 9: Mapa kriminality v krajích ČR v lednu 2019

Zdroj: [29]

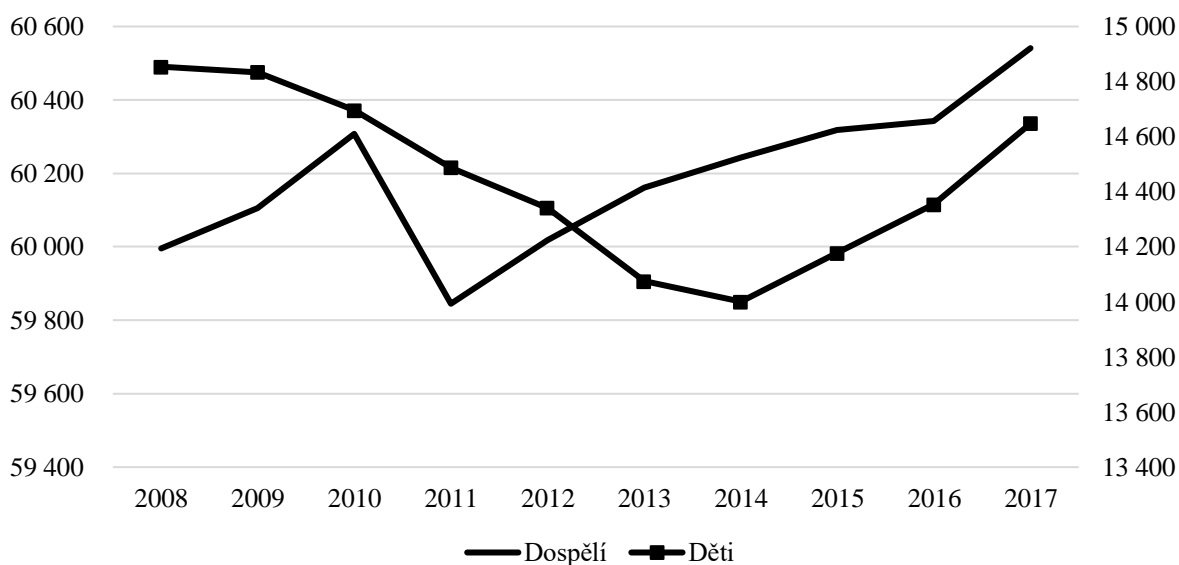
V případě zaměření na územní odbory (viz obrázek č. 10) je na tom územní odbor Policie ČR v Kutné Hoře s kriminalitou velice dobře. Čím světlejší výplň územního odboru, tím je index kriminality nižší. Pro Kutnou Horu činí index 10,9, což ji řadí za jednu z nejméně zatížených oblastí trestnou činností. V evidenci pro rok 2019 je vedeno 81 případů, kdy nejčastěji řešeným případem byl fyzický útok na jinou osobu.

Obrázek 10: Mapa kriminality v územních odborech Policie ČR v lednu 2019

Zdroj: [29]

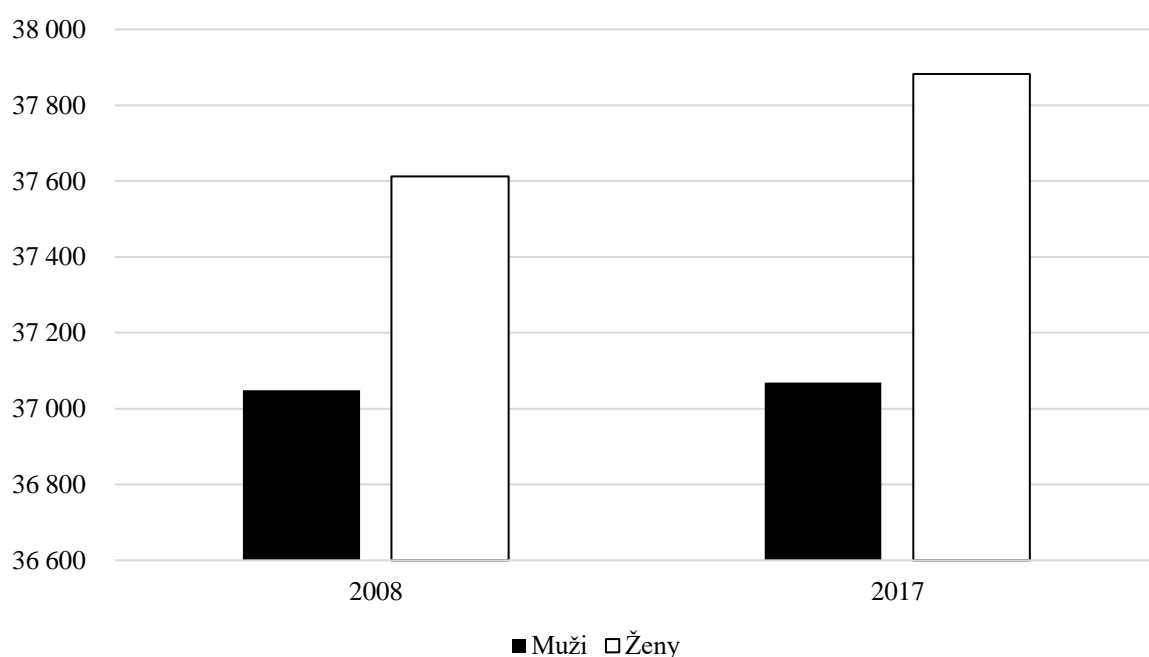
Další důležitá data pro zkoumání kriminality v okrese Kutná Hora jsou struktura a počet obyvatel. Grafické vyjádření struktury a počtu obyvatel v Kutné Hoře v rozmezí sledovaných let lze vidět na obrázku č. 11 a obrázku č. 12.

Obrázek 11: Počet obyvatel v okrese Kutná Hora v letech 2008–2017

Zdroj: [20]

Při zkoumání struktury počtu obyvatel za období od roku 2008 do roku 2017 v okrese Kutná Hora lze říci, že na obrázku č. 11 počet dětí od roku 2008 do roku 2014 klesal. Naopak od roku 2014 každým následujícím rokem počet dětí v okrese Kutná Hora roste. Demografická ročenka okresů [20] nezahrnuje jednotlivé údaje pro každý rok věku, ale sčítá je po čtyřech následujících letech, a proto věková skupina dětí zahrnuje údaje o osobách od narození do 19 roku života. Druhou sledovanou skupinou osob jsou dospělí, kteří se sčítají od 20 roku života až do smrti. U této věkové skupiny můžeme říci, že počet dospělých od roku 2011 do roku 2017 roste.

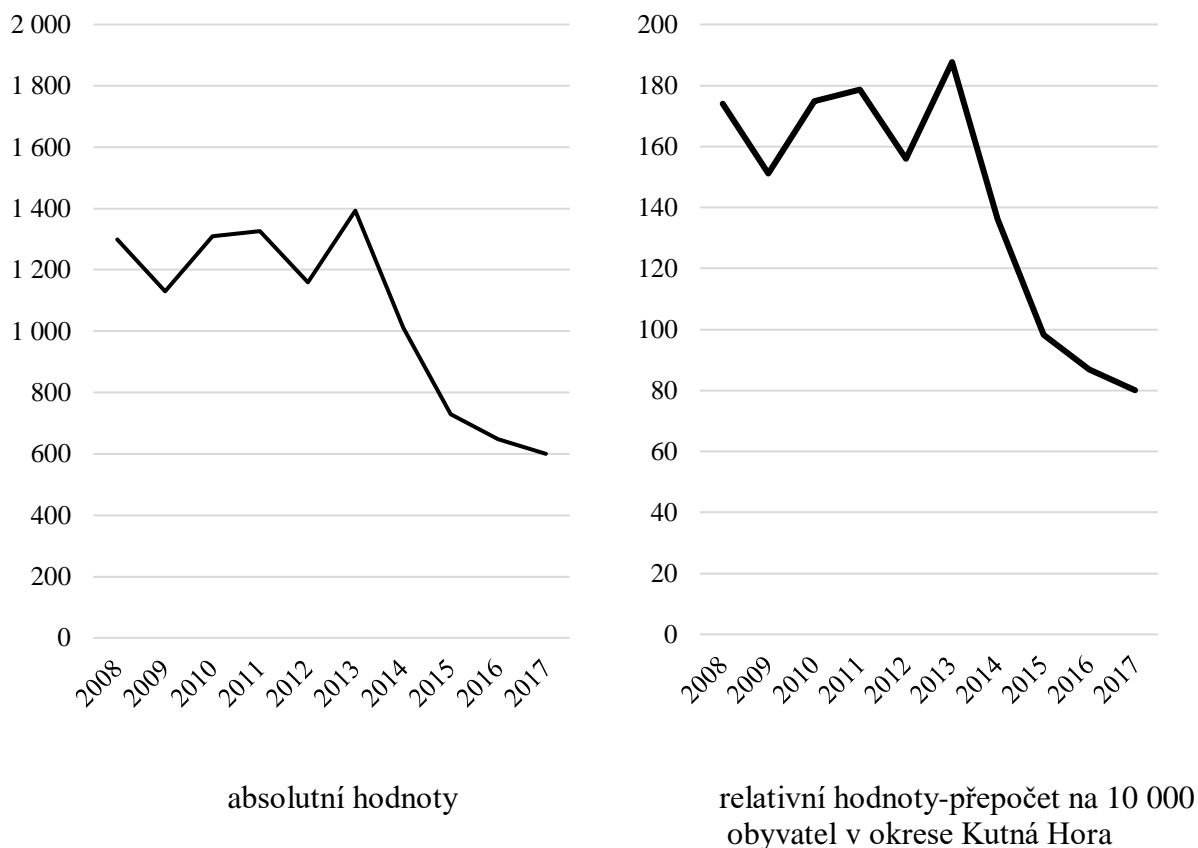

Obrázek 12: Struktura obyvatel v okrese Kutná Hora v letech 2008 a 2017

Zdroj: [20]

Jak je z obrázku č. 12 patrné, počet obyvatel v okrese Kutná Hora roste přibližně ve stejném poměru žen a mužů jako byl v roce 2008. Ženy tvoří početnější část populace v okrese Kutná Hora.

V návaznosti na strukturu a počet obyvatel v okrese Kutné Hora za sledované období lze také znázornit vývoj trestné činnosti v tomto okrese. Tento vývoj graficky zachycuje obrázek č. 13.

Obrázek 13: Trestná činnost v okrese Kutná Hora letech 2008–2017

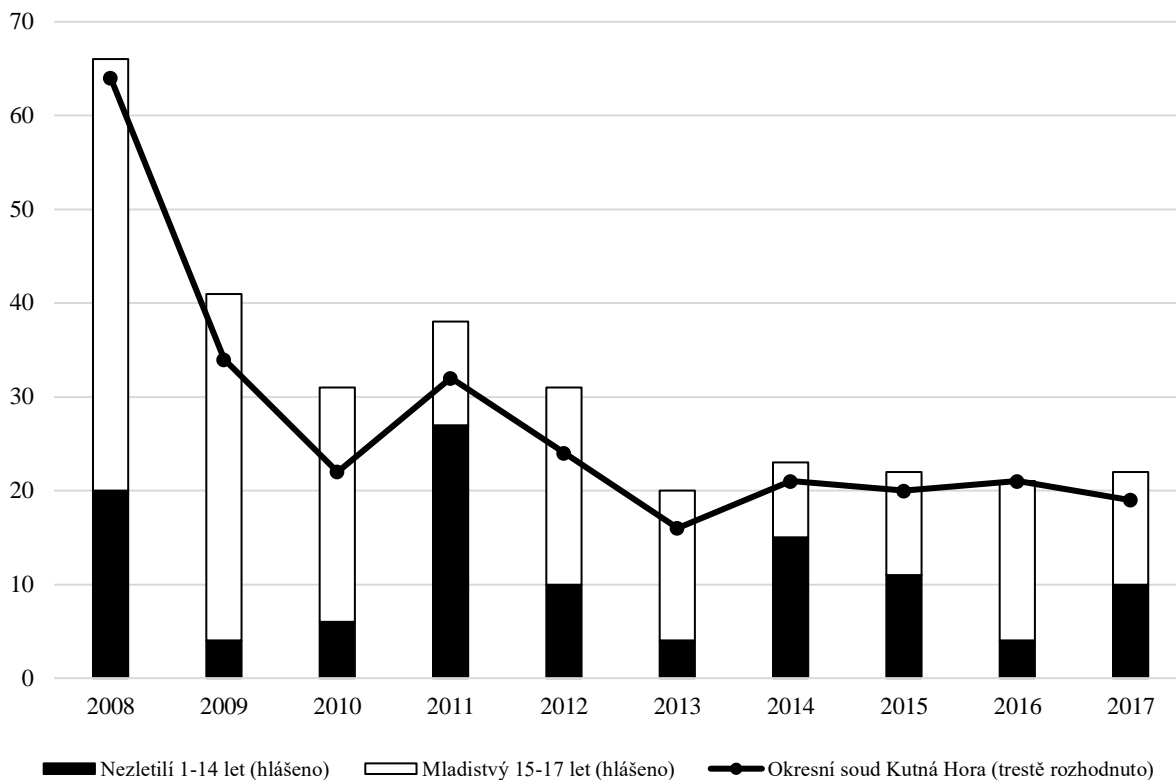
Zdroj: [23]

Na obrázku č. 13 je graficky vyobrazen vývoj trestné činnosti v okrese Kutná Hora za období od roku 2008 do roku 2017 páchanou všemi věkovými kategoriemi. Při porovnání obrázku č. 13 s obrázkem č. 11, tak je zjevné, že i když počet obyvatel roste, tak trestná činnost v tomto okrese klesá.

3.3 Kriminalita nezletilých a mladistvých v okrese Kutná Hora

Kriminalisté z Kutné Hory řeší každoročně spoustu případů, kde dítě vystupuje nejen jako pachatel, ale rovněž jako poškozený. Jedná se o různorodou trestnou činnost, kam lze zařadit nejen majetkové trestné činy, trestné činy proti zdraví, ale i trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti i trestné činy proti svobodě.

Vývoj trestné činnosti dětí na území územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře v rozmezí let 2008–2017 je vyobrazen na obrázku č. 14.

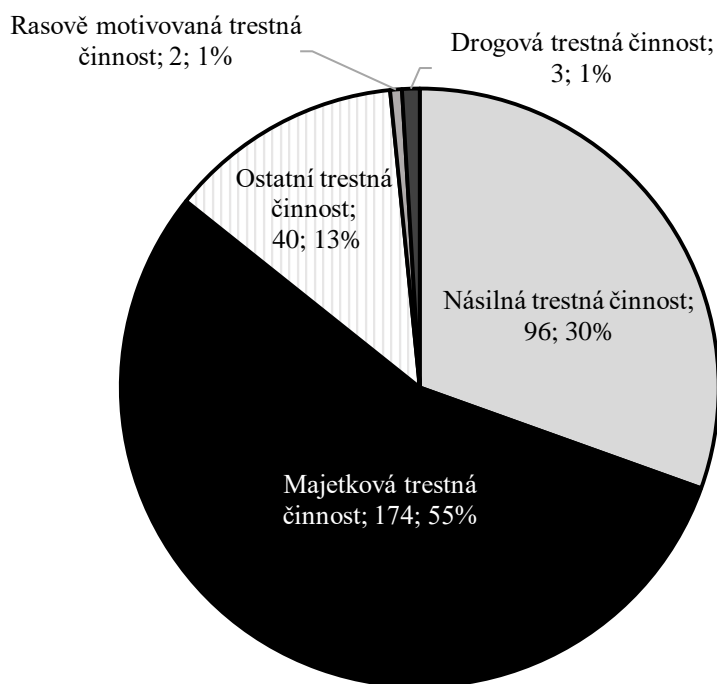
Obrázek 14: Trestná činnost dětí na území územního odboru Policie ČR v Kutné Hoře v letech 2008–2017

Zdroj: [28], [30]

Z obrázku č. 14 vyplývá, že počet trestných činů, které spáchali děti a mladistvý, mezi roky 2008 až 2010 klesá. Ve stanoveném období bylo v okrese Kutná Hora spácháno 315 trestných činů a z toho jich bylo 111 spácháno nezletilými osobami. Mladistvý se v tomto okrese dopustili trestné činnosti v 204 případech. Součtem dětí a mladistvých dostaneme celkovou trestnou činnost dětí ve věku od narození do dospělosti za jednotlivé roky. V roce 2011 byl zaznamenán případ, kdy se skupina mladistvých pachatelů vloupala do odlehle chaty na Kutnohorsku, kde následně odcizily cennosti. Díky této skupině pachatelů byl v roce 2011 zaznamenán nárůst počtu trestných činů, a i nárůst případů, kterými se zabýval okresní soud v Kutné Hoře.

Spojnice, která protíná celý obrázek č. 14, vyjadřuje počet trestných činů, které řešil okresní soud v Kutné Hoře. Z obrázku č. 14 vyplývá, že většinu trestných činů, které děti spáchají na území Kutné Hory projednává okresní soud. Ve spolupráci s Okresním soudem v Kutné Hoře, bylo celkem zaznamenáno 273 případů trestných činů spáchaných dětmi, které byly řešeny okresním soudem v Kutné Hoře v letech 2008–2017. Z celkového počtu 315

spáchaných trestných činů dětmi a mladistvými se před soud dostalo více než 273 případů. Ze statistických záznamů vyplývá, že nejčastěji projednávaným trestným činem se stala krádež.

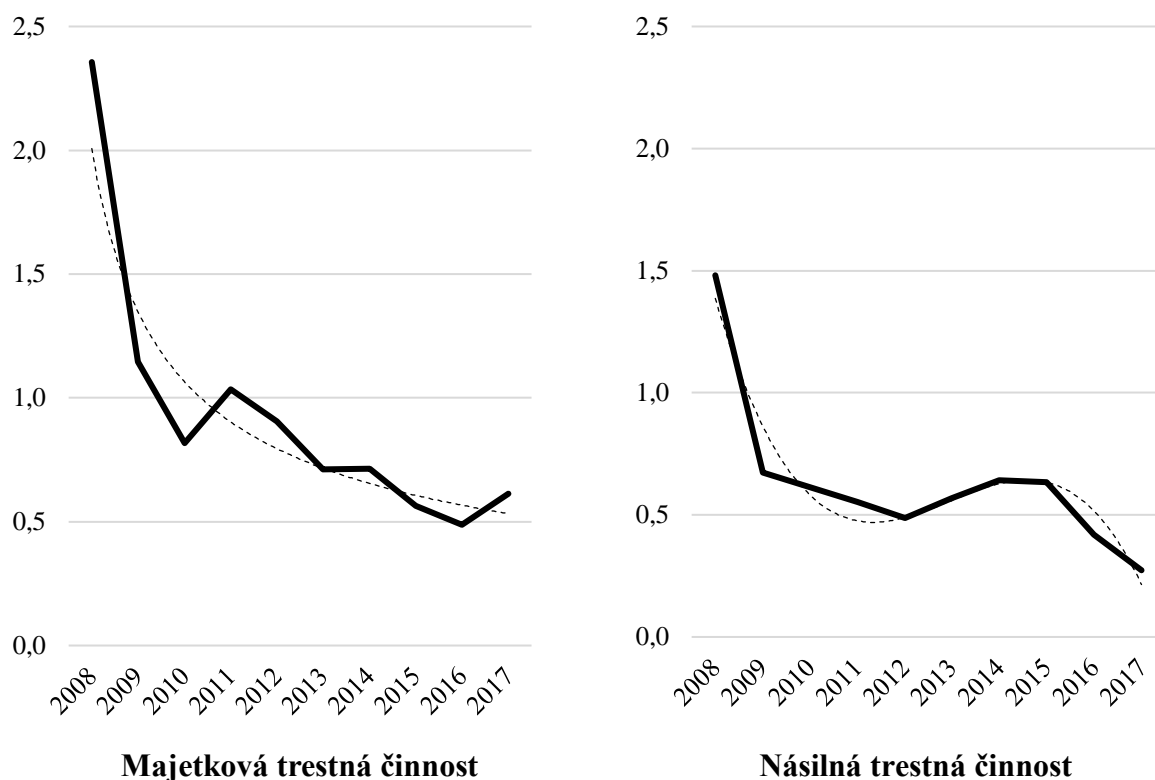

Obrázek 15: Trestná činnost dětí v okrese Kutná hora v letech 2008–2017

Zdroj: [30]

V porovnání obrázku č. 5 s obrázkem č. 15 vyplývá, že majetková trestná činnost převyšuje nad všemi sledovanými trestnými činy. Majetková trestná činnost tvoří více jak polovinu trestných činů na území okresu Kutná Hora spáchaných dětmi. Druhou velkou skupinou trestných činů, které jsou páchany dětmi na Kutnohorsku je násilná trestná činnost. Kde se nejčastěji jedná o fyzické napadání osob. S rasovou trestnou činností a drogovou trestnou činností se v okrese Kutná Hora střetáváme jen velmi málo. Za období deseti let se u dětí rasově motivovaná trestná činnost vyskytla pouze ve dvou případech a drogová trestná činnost pouze ve třech případech.

Majetková trestná činnost přepočtená na populaci 1 000 dětí ve stejné věkové kategorii (0–18 let) byla nejčastěji páchaný trestný čin. Převážně se jedná o krádež s vloupáním do objektu. Porovnání dvou nejčastějších trestných činností na územním odboru Policie ČR v Kutné Hoře je zobrazeno na obrázku č. 16.

Obrázek 16: Majetková a násilná trestná činnost dětí v Kutné Hoře v letech 2008–2017

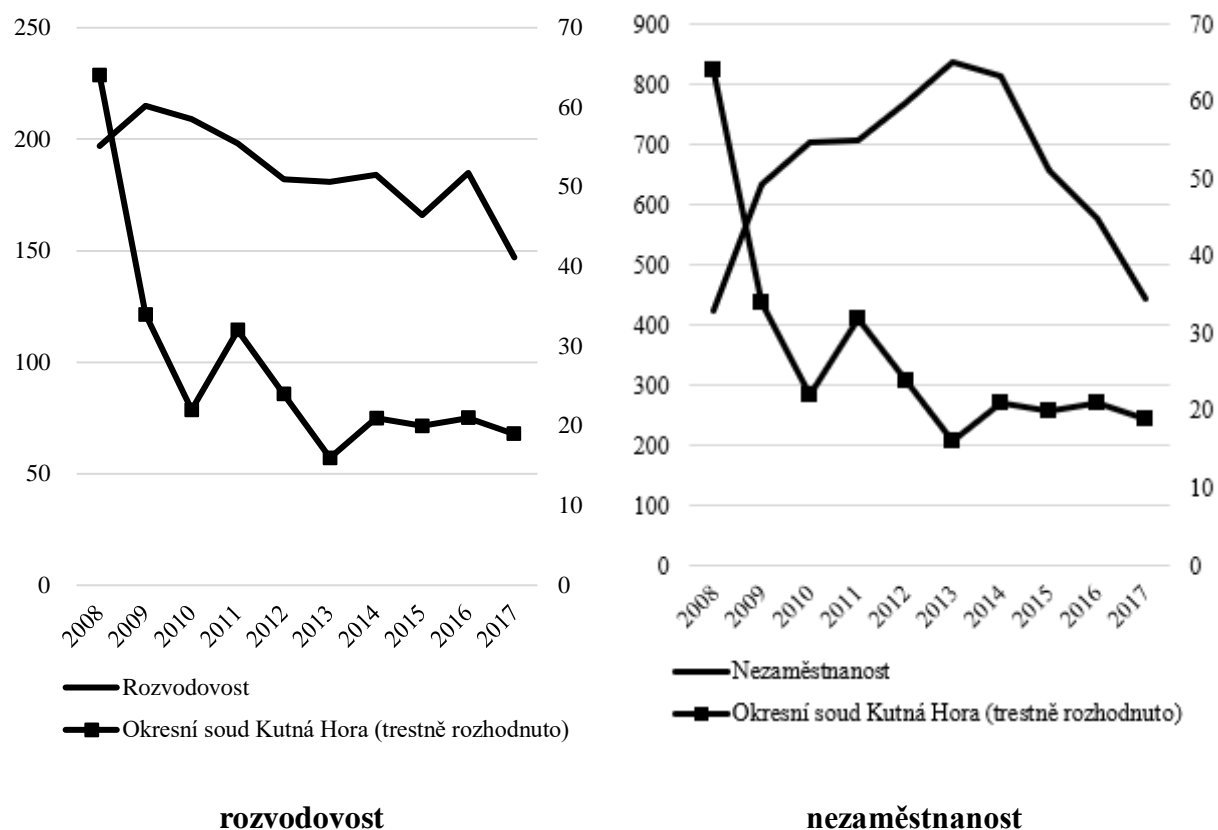
Zdroj: [30]

Jak je z obrázku č. 16 patrné, tak majetková i násilná trestná činnost má klesající trend, a to i přes skutečnost, že počet dětí v Kutné Hoře roste.

Při vyhodnocení sledovaných let (2008–2017) bylo zjištěno, že mladí pachatelé se nejčastěji dopouštějí majetkových trestných činů, převážně pak krádeží společně s vloupáním do objektů. Z konkrétně uvedených objektů převládají rodinné domy a chaty. Region Kutnohorská patří k tradičním chatařským oblastem v okolí Posázaví, a tak je tato oblast pro mladé delikventy vhodným útočištěm. Z těchto objektů pak nejčastěji odcizí přístroje, stroje, spotřebiče, šperky, elektroniku nebo jiné cennosti, které by mohli prodat v bazarech či zastavárnách.

Jsou pouze dva faktory, kterými se budeme v této práci zabývat. Prvním faktorem je rozvodovost v okrese Kutná Hora v rozmezí let 2008–2017. Jednou z příčin kriminality páchané dětmi a mladistvými v okrese Kutná Hora může být právě rozvodovost rodičů. Jak již naznačil obrázek č. 3, tak právě neúplná rodina, ve které děti vyrůstají může být příčinou, která vede ke selhání rodinné výchovy. Druhým faktorem je průměrná nezaměstnanost v tomto okrese. Nedostatek financí může být způsoben nezaměstnaností

rodičů. Pokud rodiče dítěte nepracují, nemohou mu dopřát to, co vidí u svých vrstevníků a může to mít vliv na jeho trestnou činnost v podobě krádeží. Oba dva faktory jsou znázorněny na obrázku č. 17, který je pro lepší přehlednost doplněn o počet případů, které řešil Okresní soud v Kutné Hoře.

Obrázek 17: Rozvodovost a nezaměstnanost v okrese Kutná Hora v letech 2008–2017
Zdroj: [23], [26], [28]

Jak je z obrázku č. 17 patrné, rozvodovost na Kutnohorsku ve sledovaném období klesá. Výjimkami klesající tendence rozvodovosti je rok 2008 a také rozmezí let 2012–2014, kde docházelo k nepatrnému nárůstu. V roce 2017 byl pak zaznamenán nejnižší počet rozvodů za sledované období, což také značí grafické znázornění v obrázku č. 17. Úplnost rodiny má pozitivní vliv na to, že trestná činnost klesá s poklesem neúplných nebo jednočlenných rodin. Další příčinou, která může svádět k trestné činnosti dětí a mladistvých je nedostatek financí v rodině.

Na obrázku č. 17 je průměrný počet nezaměstnaných osob na Kutnohorsku od roku 2008 do roku 2017. Jedná se o zprůměrovaný počet nezaměstnaných osob, který je přepočten na 10 000 pracovně schopných obyvatel ve věku 15–65 let. V roce 2013 byla zaznamenána

nejvyšší nezaměstnanost, kdy více jak 4 000 osob v okrese nemělo zaměstnání. Následující roky jsou pozitivnější, počet nezaměstnaných stále klesá a za posledních 10 let je na tom rok 2018 nejlépe. I tento pozitivní vliv, kdy rodiny mají dostatek financí a můžou dítěti dopřát více materiálních věcí působí na vývoj kriminality v okrese Kutná Hora. S vyšší zaměstnaností klesá počet trestných činů, které páchají děti a nezletilí.

3.4 Příklady trestné činnosti dětí a nezletilých v okrese Kutná Hora

Kutnohorští kriminalisté zabývající se problematikou mládeže úzce spolupracují nejen s Oddělením sociálně-právní ochrany dětí, s Probační a mediační službou, ale i s vedením základních a středních škol, kdy každoročně řeší případy, kdy rodiče řádně nedohlíží na povinnou školní docházku svých dětí. Což vykresluje třeba případ z posledních let, kdy zákonní zástupci z Kutnohorska **zanedbávali péči o povinnou školní docházku** svého syna a tím mu umožnili vést zahálčivý způsob života a ohrozili tak rozumový vývoj dítěte, kdy chlapec ve školním roce zameškal celkem 623 hodin z toho 317 hodin měl neomluvených. Zákonní zástupci si následně od kriminalistů převzali usnesení o zahájení trestního stíhání, dle ustanovení § 160/1 Trestního řádu, pro přečin ohrožování výchovy dítěte, dle ustanovení § 201 odst. 1 písm. b) Trestního zákoníku.

Běžně se však zdejší kriminalisté zabývají případy, kdy si děti „hrají“ venku a náhle se jejich hra zvrhne v jednání, při kterém vznikne **škoda na cizím majetku**, což dokazuje případ z nedávné doby, kdy si dva nezletilí chlapci hráli na Kutnohorsku na odlehlém parkovišti, kde byl zaparkovaný bagr, kdy chlapci na tento bagr vylezli a chtěli si v něm hrát a když zjistili, že je bagr uzamčený, tak se tento stroj stal terčem jejich útoku, kdy na bagr začali házet nejprve šišky a potom i kamení a dále u tohoto stroje odmontovali palivové víčko a naházeli do palivové nádrže šišky, klacíky a drobné kamení, kdy svým společným jednáním způsobili na tomto stroji škodu přesahující částku 50 000,- Kč. Po provedeném šetření byla věc s ohledem na věk pachatele, dle ustanovení § 159a/2 Trestního řádu odložena, jelikož trestní stíhání bylo dle ustanovení § 11 odst.1 písmena d) Trestního řádu nepřipustné, jelikož se uvedeného jednání dopustili osoby, které pro nedostatek věku nebyly trestně odpovědné, ale rodiče nezletilých zbojníků museli poškozenému vzniklou škodu uhradit.

Agresivní chování u dětí není rovněž výjimkou, kdy jako jeden z příkladů můžeme uvést případ, kdy mladík na Kutnohorsku se před příchodem domů posilnil venku alkoholem a následně přišel do místa svého bydliště, kde měl nejprve slovní a následně i fyzickou rozeprá

se svým otcem, kterého opakovaně udeřil pěstí do hlavy a dále ho kopnul kolenem do nosu, čímž mu způsobil tržnou ránu v oblasti levého ucha, hematom a tržnou ránu u levého obočí a zlomeninu nosních kůstek, kdy otec chlapce musel být se svým zraněním ošetřen v nemocnici a nějakou dobu nebyl schopen nastoupit do svého zaměstnání. Mladistvý chlapec si následně po svém vystřízlivění vyslechl obvinění z několika trestných činů.

To, že i děti mezi sebou dokáží spáchat zavržení hodný skutek, dokazuje případ z poslední doby, kdy žák prvního stupně základní školy na Kutnohorsku, přistoupil v prostoru WC ke svému spolužákovi ze stejné třídy a požádal ho, aby si stáhnul kalhoty, kdy poté se k němu zezadu přitiskl a následně došlo k **pohlavnímu zneužití nezletilého**. Po provedeném šetření byla věc s ohledem na věk pachatele, dle ustanovení § 159a/2 trestního řádu odložena, jelikož trestní stíhání bylo dle ustanovení § 11 odst.1 písmena d) Trestního řádu, nepřipustné, jelikož se uvedeného jednání dopustila osoba, která pro nedostatek věku nebyla trestně odpovědná.

V posledních letech se Kutnohorští kriminalisté čím dál častěji zabývají případy **mravnostního charakteru**, které jsou páčány v internetovém prostředí, což dokazuje třeba případ z poslední doby, kde starší muž z Kutnohorska si na internetovém portálu vytvořil profil, kde vystupoval jako středoškolák a velmi aktivně se snažil navázat známost s nějakou dívkou, kdy kontaktoval nezletilé dívky ve věku 10–15 let a s těmito komunikoval ze svého profilu, kdy všechny tyto dívky, se kterými navázal komunikaci, měli ve svém profilu uvedený skutečný věk a rovněž zde měli aktuální profilové fotografie, z čehož je zřejmé, že tento muž již od začátku věděl, že komunikuje s nezletilými, kdy je při vzájemné komunikaci žádal o zaslání jejich použitých kalhotek, dotazoval se jich na velikost prsou, žádal je o zaslání intimních fotografií a videí a v případě, že mu některá z dívek zaslala své intimní fotografie, tak jí na oplátku zaslal své video na kterém onanuje a dále těmto nezletilým dívkám navrhoval osobní setkání s úmyslem s nimi vykonat soulož, nebo jiný pohlavní styk. Dále nezletilé při vzájemné komunikaci žádal, aby nikde nevyprávěli, že s ním komunikují, aby z toho nebyly zbytečné problémy. Po provedeném šetření byl pachatel zadržen a následně si několik hodin počkal v policejní cele, kde mu bylo předáno usnesení o zahájení trestního stíhání jeho osoby.

S ohledem na ustanovení § 8a, 8b, 8d Trestního řádu a dále s ohledem na zákon č.218/2003 Sb. o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže není možné, aby byly k výše uvedeným případům sděleny bližší informace a to zejména vzhledem k účelu, ke kterému byly předmětné informace poskytnuty.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo formou případové studie soustředit a analyzovat statistiky kriminality dětí mladistvých a analyzovat příčiny, které tento druh kriminality způsobují. Pomocí rešerší a studia pramenů jsme si vysvětlili pojem kriminalita a operacionalizovali jsme pojmy děti a mladistvý. Využili jsme statistiky sledované Policií České republiky, které zachycovaly období let 2008–2018. Z analýzy těchto dat vyplynulo, že kriminalita dětí a mladistvých má v České republice klesající tendenci. Většinu trestné činnosti páchají muži. Zatímco na jeden trestný čin spáchaný ženou připadá v průměru pět trestných činů muže, u kriminality dětí a mladistvých je tento poměr 1:3.

Z analýzy statistik Policie ČR vyplynulo, že děti v ČR se nejčastěji dopouštějí majetkové trestné činnosti (57 %), násilné trestné činnosti (20 %), rasově motivované trestné činnosti (1 %) a drogové trestné činnosti (0,5 %). Nejrozšířenější skupinou trestných činů je právě majetková trestná činnost, kde je nejčastěji páchaným trestným činem krádež.

Pomocí případové studie v okrese Kutná Hora bylo diachronní analyticko-deskriptivní studií ukázáno, že struktura kriminality v tomto okrese klesá a odpovídá struktuře kriminality v ČR. Hlavními faktory, které přispěly k poklesu kriminality dětí a mládeže v okrese Kutná Hora, jsou pokles nezaměstnanosti a pokles rozvodovosti. Analýza potvrdila závěry Moravcové [15], že kriminalita dětí a mládeže je nižší tam, kde je nízká nezaměstnanost a jsou úplné rodiny.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] FIRSTOVÁ, Jana. *Kriminalita mládeže v sociálních souvislostech*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-521-0.
- [2] ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE: *Výroční zpráva 2017/18*. Praha: Česká školní inspekce, 2018. ISBN 978-80-88087-20-5.
- [3] HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. 1. vyd. Praha: Triton, 2012. 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.
- [4] CHMELÍK, Jan. *Trestná činnost mládeže a páchaná na mládeži*. 2. upr. Vyd. Praha: Ministerstvo vnitra ČR – odbor personální práce a vzdělávání. 1998. 122 s.
- [5] CHROMÝ, Jakub. *Kriminalita páchaná na mládeži: aktuální jevy a nová právní úprava v České republice*. Praha: Linde, 2010. ISBN 978-80-7201-825-3.
- [6] JEDLIČKA, Richard. *Děti a mládež v obtížných životních situacích: nové pohledy na problematiku životních krizí, deviací a úlohu pomáhajících profesí*. Vyd. 1. Praha: Themis, 2004. 478 s. ISBN 80-7312-038-0.
- [7] JEDLIČKA, Richard. *Výchovné problémy s žáky z pohledu hlubinné psychologie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2011. 246 s. ISBN 978-80-7367-788-6.
- [8] JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád*. Praha: Leges, 2009. 1216 s. ISBN 978-80-87212-22-6.
- [9] JURÁKOVÁ, Iveta. *Trestněprávní postih toxikomanů*. Spisy právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, 1999. 176 s. ISBN 80-210-2234-5.
- [10] KROWATSCHEK, Dieter. *Do školy beze strachu: [jak překonat strach z nepříjemných školních zážitků]*. Vyd. 1. Brno: ComputerPress, 2007. 144 s. ISBN 978-80-251-1767-5.
- [11] KYNCLOVÁ, Zuzana. *Co je dobré vědět nejen o mediaci a probaci*. 1. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2007. 74 s. ISBN 978-80-86920-26-9.
- [12] MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-5309-6.

- [13] MATOUŠEK, Oldřich. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, současná struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. 335 s. ISBN 80-7178-226-2.
- [14] MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8.
- [15] MORAVCOVÁ, Eva, Zuzana PODANÁ a Jiří BURIÁNEK. *Delikvence mládeže: trendy a souvislosti*. Praha: Triton, 2015. ISBN 978-80-7387-860-3.
- [16] NOVOTNÝ, Oto. *Kriminologie*. Vyd. 1. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2001. 422 s. ISBN 80-86432-08-4.
- [17] ŠTERN, Pavel, Lenka OUŘEDNÍČKOVÁ a Dagmar DOUBRAVOVÁ, ed. *Probace a mediace: možnosti řešení trestných činů*. Praha: Portál, c2010. ISBN 978-80-7367-757-2.
- [18] YIN, K Robert. *Case Study Research*. SAGE Publications No Retro, 2009, 219 s. ISBN 978-1-4129-6099-1.

Internetové zdroje

- [19] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Demografická ročenka České republiky [2008-2017]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-ceske-republiky-x36hy5c4db>
- [20] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Demografická ročenka okresů [2008-2017]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2008-az-2017>
- [21] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Charakteristika okresu Kutná Hora* [online]. Praha: Creative Commons BY-NC-SA, 2019 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_kutna_hora
- [22] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Statistická ročenka České republiky [2008-2018]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/rocenky_souhrn

- [23] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Statistická ročenka Středočeského kraje [2008-2017]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-stredoceskeho-kraje-2018>
- [24] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Veřejná databáze* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-parametry&sp=A&pvokc=&katalog=31008&pvo=KRI05&z=T>
- [25] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Zaostřeno na ženy a muže [2008, 2017]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zaostreno-na-zeny-a-muze-2017>
- [26] INTEGROVANÝ PORTÁL MPSV: *Statistiky nezaměstnanosti [2008-2017]* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz>
- [27] MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Projevy extremismu a předsudečné nenávisťi* [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-extremismu-odboru-bezpecnostni-politiky-mv.aspx>
- [28] OKRESNÍ SOUD KUTNÁ HORA: *Statistické údaje o dětech a mladistvých [2008–2017]*
- [29] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY: *Evidenčně-statistický systém kriminality* [online]. Praha: Creative Commons BY-NC-SA, 2018 [cit. 2019-04-21]. Dostupné z: <http://www.mapakriminality.cz/#mapa>
- [30] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, Územní odbor Kutná Hora: *Trestná činnost páchaná dětmi na území ÚO Kutná Hora [2008–2017]*
- [31] POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY: *Statistické přehledy kriminality [2008–2018]* [online]. Policie ČR, 2019 [cit. 2019-04-16]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>
- [32] PORUBOVÁ, Katka, Dana MENŠÍKOVÁ, Iveta MIŠKAŘÍKOVÁ, Petra HRŮZOVÁ a Alice MUSILOVÁ. KRIZPORT: *Kriminalita páchaná na dětech* [online]. Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, 2016 [cit. 2019-03-21]. Dostupné

z:<http://krizport.firebrno.cz/navody/kriminalita-pachana-na-detech?highlightWords=kriminalita+p%C3%A1ch%C3%A1na+d%C4%9Btech>

- [33] Předpis č. 104/1991 Sb., *Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte*. In: *Sbírka zákonů*, 022. 1991. [cit. 2012-03-12]. Dostupné z: www.zakonyprolidi.cz

Právní předpisy

- [34] Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- [35] Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- [36] Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů
- [37] Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů